

รายงานวิจัย เรื่อง

ความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ในการเรียนรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียน
ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
(Creative Thinking and Writing Abilities in Learning Classroom Research
of Students in Faculty of Education, Silpakorn University)

โดย

อาจารย์ ดร. วรณวีร์ บุญคุ้ม
(Wannawee Boonkoom, Ph.D.)

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจาก คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

พ.ศ. 2556

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

รายงานวิจัย เรื่อง

ความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ในการเรียนรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียน
ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
(Creative Thinking and Writing Abilities in Learning Classroom Research
of Students in Faculty of Education, Silpakorn University)

โดย

อาจารย์ ดร. วรณวีร์ บุญคุ้ม
(Wannawee Boonkoom, Ph.D.)

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจาก คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

พ.ศ. 2556

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ชื่อเรื่อง ความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ในการเรียนรายวิชาการวิจัย
ในชั้นเรียนของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผู้วิจัย อาจารย์ ดร.วรรณวีร์ บุญคุ้ม

หน่วยงานที่สังกัด ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ทุนอุดหนุนการวิจัย เงินนอกงบประมาณของคณะศึกษาศาสตร์ ปี 2555

ปีที่ทำวิจัยเสร็จ 2555

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงทดลอง ใช้แบบการทดลองแบบกลุ่มเดียววัดก่อนและหลัง การทดลอง มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถในการคิดและเขียนเชิง สร้างสรรค์ก่อนและหลังเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และ 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อแบบฝึกทักษะการคิด และเขียนเชิงสร้างสรรค์ในรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษา กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรที่เรียนรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปี การศึกษา 2554 จำนวน 1 ห้องเรียน รวม 31 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ใน การวิจัยคือแบบฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์รายวิชาการวิจัยในชั้นเรียน แบบวัด ความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์รายวิชาการวิจัยในชั้นเรียน และแบบสอบถามความ คิดเห็นที่มีต่อแบบฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ในรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียนซึ่งผู้วิจัย สร้างและพัฒนาขึ้น เก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนมิถุนายน-กันยายน 2554 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหา ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบที

ผลจากการศึกษาพบว่า

1. ความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาโดยใช้แบบฝึกทักษะ การคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ในรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อแบบฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ใน รายวิชาการวิจัยในชั้นเรียน ในภาพรวมนักศึกษาเห็นด้วยกับการใช้แบบฝึกทักษะในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: ความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ แบบฝึกทักษะ การเรียนรายวิชาการวิจัย ในชั้นเรียน

Title **Creative Thinking and Writing Abilities in Learning Classroom
Research of Students in Faculty of Education, Silpakorn University**

Researcher Dr. Wannawee Boonkoun

Office Department of Education Provision, Faculty of Education

Funding Faculty of Education, Silpakorn University

Year 2012

ABSTRACT

The objectives of this experimental one group pre-test post-test design were to: 1) compare the ability of creative thinking and writing of students before and after using the exercise of thinking and writing skills; and 2) study students' opinion towards practicing creative thinking and writing skills. The samples of the study were 31 students from Faculty of Education, Silpakorn University. They were in academic year 2011 and were selected by simple random sampling. Research instruments developed by the researcher were: 1) creative thinking and writing material which was developed by a researcher; 2) exercises of creative thinking and writing skills; and 3) a questionnaire of students' opinion towards practicing creative thinking and writing skills. Data were collected in August – September 2011, and were analysed by frequency, percentage, mean, standard deviation, and t-test.

Research findings were as follows:

1. Students' ability after practicing creative thinking and writing skills were higher than before practicing statistically significant at the .05 level.
2. Students' opinion towards practicing creative thinking and writing skills were at the highest level.

Key words: thinking and writing ability/ exercise of thinking and writing skills/ learning classroom research

คำนำ

รายงานวิจัยเรื่อง ความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ในการเรียนรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาก่อนและหลังเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ในรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียน และเพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรที่มีต่อแบบฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ในรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียน

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นพพร จันทรนำชู ผู้ช่วยศาสตราจารย์พานิ อนุรักษ์ และอาจารย์พจนาน บุญคุ้ม ผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย

ขอขอบคุณคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรที่ให้การสนับสนุนงบประมาณเพื่อการวิจัย ขอขอบคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้มีส่วนสนับสนุนให้การวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ และขอขอบคุณกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการใช้แบบฝึกทักษะและตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์โยชน์ต่อผู้ที่สนใจงานวิจัยทางการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนในโอกาสต่อไป

วรรณวีร์ บุญคุ้ม
กุมภาพันธ์ 2555

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ข
Abstract	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
สมมติฐานการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
บริบทของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์.....	12
แนวคิดเกี่ยวกับแบบฝึกทักษะ	20
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น	27
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	29

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	34
แบบการทดลอง	34
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	34
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	35
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	37
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการวัดก่อนและหลังใช้แบบฝึก	
ทักษะการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์.....	40
ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาก่อนและหลังการใช้แบบฝึก	
ทักษะ.....	42
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	45
สรุปผลการวิจัย	46
อภิปรายผล	46
ข้อเสนอแนะ.....	48
บรรณานุกรม.....	50
ภาคผนวก	56
ภาคผนวก ก คุณภาพของแบบฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์.....	57
ภาคผนวก ข คุณภาพของแบบสอบถาม	59
ภาคผนวก ค รายละเอียดของรายวิชา แผนบริหารการสอน แบบฝึกทักษะ และ	
คะแนนจากแบบฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์.....	61
ภาคผนวก ง แบบสอบถามความคิดเห็น.....	79
ภาคผนวก จ รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย.....	83
ประวัติผู้วิจัย	84

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ ก่อนและหลังใช้แบบฝึกทักษะ.....	40
ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ ก่อนและหลังใช้แบบฝึกทักษะชุดที่ 1	40
ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ ก่อนและหลังใช้แบบฝึกทักษะชุดที่ 2	41
ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ ก่อนและหลังใช้แบบฝึกทักษะชุดที่ 3	41
ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของ นักศึกษาที่มีต่อการใช้แบบฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ ในรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียนในภาพรวม.....	42
ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของ นักศึกษาที่มีต่อการใช้แบบฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ ในรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียนจำแนกรายด้าน.....	43

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศไทยในปัจจุบันซึ่งยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าใดนัก สิ่งสำคัญประการหนึ่งอาจเนื่องมาจากปัญหาเรื่องคุณภาพการศึกษาของประชาชนในประเทศ ข้อมูลจากการสอบวัดต่างๆ ทั้งระดับชาติและนานาชาติชี้ให้เห็นว่า คุณภาพการศึกษาของเยาวชนไทยต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน หรือมีคะแนนสอบต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ย ผลการศึกษาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ หรือจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาชี้ให้เห็นว่า เยาวชนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยมีความอ่อนด้อยในหลายด้าน นับตั้งแต่ความสามารถในการอ่านและการทำความเข้าใจภาษาที่อ่าน ซึ่งเป็นรากฐานการเรียนรู้ในวิชาการและในชีวิต เห็นได้อย่างชัดเจนจากข้อมูลของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ (Programme for International Student Assessment: PISA) ซึ่งเป็นโครงการประเมินผลการศึกษาของประเทศสมาชิกองค์การเพื่อความร่วมมือและพัฒนาทางเศรษฐกิจ (Organizational for Economic Co-operation and Development: OECD) จากรายงานของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2550: 37-38) ซึ่งทำการสำรวจตัวอย่างนักเรียนที่มีอายุ 15 ปีจำนวน 5,433 คนทั่วประเทศที่เข้าร่วมโครงการ PISA พบว่า 3 ใน 4 ของนักเรียนอายุ 15 ปีของไทยมีความสามารถเพียงการอ่านภาษาไทยได้รู้ความหมายตามตัวอักษร แต่ไม่สามารถเข้าใจความหมายที่ลึกซึ้งกว่านั้น หรือไม่อาจตีความ วิเคราะห์ หรือประเมินข้อความนั้นได้ เช่นเดียวกับผลการสำรวจในปี 2549 ด้วยวิธีเดียวกัน ซึ่งมีผลไม่แตกต่างจากผลการสำรวจในปี 2543 ที่ผ่านมาแล้วถึง 6 ปี จึงนำไปสู่ข้อสรุปที่อาจเป็นไปได้ว่า เด็กจะไม่สามารถอ่านเพื่อการศึกษาเล่าเรียนและดำเนินชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ

เมื่อพิจารณาความสามารถทางวิชาการของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา ผลที่ได้จากการทดสอบการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Education Test: O-NET) ของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติในปี 2550 พบว่า นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่าโดยเฉลี่ยทั่วประเทศมีความรู้ไม่เพียงพอที่จะผ่านการสอบในวิชาหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ หรือแม้แต่วิชาภาษาไทยซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในชีวิตประจำวัน การเข้าสู่อาชีพ และการสื่อสารทำความเข้าใจ ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2550: 38) หากคุณภาพการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา

ประสบปัญหาเช่นนี้ ก็เป็นที่น่าเป็นห่วงถึงคุณภาพการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น นั่นคือการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่ย่อมได้รับผลกระทบตามมาหากนักศึกษาที่เข้าสู่ระบบการศึกษาในระดับนี้ไม่มีพื้นฐานความรู้เดิมอย่างเพียงพอ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2550: 41-42)

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น จึงเป็นบทบาทหน้าที่สำคัญของหน่วยงานที่กำหนดนโยบายการศึกษาและสถาบันการศึกษาทุกระดับในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา เพื่อให้เยาวชนไทยมีคุณภาพการศึกษาที่สูงขึ้น มหาวิทยาลัยศิลปากรซึ่งกำหนดปรัชญาของมหาวิทยาลัยในการเป็นมหาวิทยาลัยสร้างสรรค์ (creative university) ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คณะศึกษาศาสตร์ที่เป็นคณะวิชาหลักในการผลิตบุคลากรทางการศึกษาจึงได้กำหนดคปนิธานในการดำเนินงานคือ การผลิตบัณฑิตที่มีความเป็นเลิศในวิชาชีพระดับสากล เป็นผู้นำในการพัฒนาบุคลากร การวิจัย นวัตกรรมทางการศึกษา อนุรักษ์ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทย และเป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต (คณะศึกษาศาสตร์, 2554: 1) เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายในการพัฒนาอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ในช่วงพ.ศ. 2551-2556 ที่ได้กำหนดแนวทางการยกระดับอุดมศึกษาไทย เพื่อผลิตและพัฒนาบุคลากรที่มีคุณภาพ สามารถปรับตัวสำหรับงานที่เกิดขึ้นตลอดชีวิต และเพื่อเพิ่มสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน ตลอดจนสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน(สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2550: 3)

จากประสบการณ์ในการสอนรายวิชาระเบียบวิธีวิจัยทางด้านสังคมศาสตร์ การวิจัยทางการศึกษา วิจัยภาคสนาม วิจัยสำหรับภาษาอังกฤษ การวิจัยทางดนตรี และระเบียบวิธีวิจัยขั้นสูงแก่นักศึกษาระดับต่างๆ มาเป็นเวลานานนับ 10 ปี พบว่า ปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งของผู้เรียนรายวิชาวิจัยคือ ปัญหาในการเขียนรายงานการวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในการเรียบเรียงเนื้อหาสาระในบทต่างๆ ของรายงานการวิจัย ทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการอภิปรายผลการวิจัย (ฉวีวรรณ บุญคุ้ม, 2550: 3, วรรณวีร์ บุญคุ้ม, 2553: 4) ผู้วิจัยในฐานะบุคลากรของคณะศึกษาศาสตร์ และรับผิดชอบการเรียนการสอนรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียนให้กับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ซึ่งข้อสังเกตจากการตรวจผลงานของนักศึกษาและจากการสอบถามผู้เรียนเมื่อการเรียนการสอนผ่านไปแล้ว 5 สัปดาห์ พบว่า นักศึกษามีปัญหาในเรื่องการคิดและเขียนเนื้อหาในส่วนต่างๆ ของรายงานการวิจัย ตั้งแต่การเริ่มต้นทำวิจัยดังนี้ 1) ปัญหาในการคิดชื่อปัญหาวิจัย การคิดชื่อเรื่องการวิจัยที่เป็นไปตามเกณฑ์การตั้งชื่อเรื่อง 2) การนำเสนอความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 3) การนำเสนอเนื้อหาในการศึกษาเอกสารและรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เช่นเดียวกันกับปัญหาที่พบจากผู้เรียนวิชาวิจัยกลุ่มอื่นๆ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้วิจัยในฐานะอาจารย์ผู้สอนจะต้องหาเทคนิควิธีต่างๆ มาใช้แก้ปัญหในการเรียนของนักศึกษา

การคิดเชิงสร้างสรรค์ (creative thinking) เป็นความสามารถที่เกี่ยวข้องกับทักษะและการจินตนาการ (Crowther, 1998: 273) ซึ่งกิลฟอร์ด (Guilford, 1967: 279-282) ระบุว่าความคิดเชิงสร้างสรรค์เป็นความสามารถในการมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ โดยมีสิ่งเร้าเป็นตัวกระตุ้นจนทำให้เกิดความคิดใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง ความคิดเชิงสร้างสรรค์ประกอบไปด้วย 1) ความคิดริเริ่ม (originality of thinking) ซึ่งมีลักษณะเป็นความคิดแปลกใหม่ซึ่งแตกต่างไปจากความคิดธรรมดา เกิดจากการนำความรู้เดิมมาคิดดัดแปลงและประยุกต์ให้เกิดเป็นสิ่งใหม่เป็นลักษณะที่เกิดขึ้นเป็นครั้งแรก โดยต้องอาศัยความกล้าคิด กล้าลองเพื่อทดสอบความคิดของตนเอง 2) ความคิดคล่องแคล่ว (fluency of thinking) เป็นปริมาณความคิดที่ไม่ซ้ำกันในเรื่องเดียวกัน ประกอบไปด้วยความคิดคล่องแคล่วทางด้านถ้อยคำ ด้านการโยงความสัมพันธ์ การแสดงออก และการคิดอย่างคล่องแคล่วในเวลาที่กำหนด 3) ความคิดยืดหยุ่น (flexibility of thinking) เป็นความสามารถในการคิดหาคำตอบได้หลายประเภทหลายทิศทาง ประกอบไปด้วยความคิดที่เกิดขึ้นเองทันที และความคิดดัดแปลง และ 4) ความคิดละเอียดลออ (elaboration of thinking) เป็นความสามารถในการคิดในรายละเอียดอย่างเป็นขั้นตอน สามารถอธิบายให้เห็นภาพได้อย่างชัดเจนหรือเป็นแผนงานที่สมบูรณ์ขึ้น ซึ่งต่อมาแนวคิดในเรื่องนี้ได้มีการนำไปประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวางในการคิดและสื่อความหมายออกมาในรูปของการปฏิบัติ เช่น กำหนดองค์ประกอบเป็นความสามารถในการคิดริเริ่ม (originality) คิดสร้างสรรค์ (creativity) และการปฏิบัติได้ (practicality) (Dunbar, 2000: 1-3)

การเขียน (writing) หมายถึง การเรียบเรียงความรู้ ความคิดและประสบการณ์ต่างๆ ตลอดจนความรู้สึกลึกซึ้งและจินตนาการออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร (สุจริต เพียรชอบ, 2531: 4) การเขียนเชิงสร้างสรรค์ (creative writing) จึงหมายถึง การเรียบเรียงความรู้และประสบการณ์ที่เกิดจากความคิดและจินตนาการของตนเอง โดยที่มิได้ลอกเลียนแบบมาจากผู้อื่น การคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นทักษะที่มีความสัมพันธ์กัน กล่าวคือเมื่อนักเรียนเกิดความคิดเชิงสร้างสรรค์แล้วก็จะสื่อสารออกมาในลักษณะของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ จากนิยามของการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ดังกล่าวข้างต้นนั้น สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนในรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียนได้อย่างเหมาะสม เพราะจุดมุ่งหมายของการเรียนรายวิชานี้คือผู้เรียนจะต้องสามารถนำความรู้ไปใช้ในการทำวิจัยได้จริง ซึ่งหมายถึงผู้วิจัยจะต้องมีความสามารถในขั้นตอนต่างๆ ของกระบวนการวิจัยอย่างครบถ้วน และทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยให้นักศึกษาประสบผลสำเร็จในการเรียนรายวิชานี้ก็คือ การคิดเชิงสร้างสรรค์และสื่อความหมายออกมาโดยการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เพราะลักษณะของการทำวิจัยนั้นเมื่อสิ้นสุดโครงการวิจัยจะต้องได้องค์ความรู้ใหม่ นั้นหมายถึงผู้เรียนจะต้องใช้ความสามารถในการคิดโดยอาศัยความรู้ ความคิดของตนเองผ่านกระบวนการวิจัยเพื่อให้ได้สิ่งใหม่ๆ หลังจากนั้นจึงสื่อสารออกมาในรูปของการเขียนที่จะต้องเป็นไปอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่าการนำแบบฝึกทักษะในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์เพื่อนำมาใช้ในการเรียนการสอนนั้น จะเป็นอีกหนทางหนึ่ง

ที่จะช่วยแก้ปัญหาในการเรียนรายวิชาวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ก่อนและหลังเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะการคิดและเขียนอย่างสร้างสรรค์ในรายวิชาวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อแบบฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ในรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียนคิเห็นของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

สมมติฐานการวิจัย

จากผลการวิจัยที่พบว่า การใช้แบบฝึกทักษะช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้ใช้แบบฝึกทักษะ (หทัยทิพย์ ชมพูพูน, 2552: บทคัดย่อ; ชาตชาย ทนะขว้าง 2551: บทคัดย่อ; ฯลฯ) และจาก แนวคิดเกี่ยวกับการคิดเชิงสร้างสรรค์ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้คิดอย่างกว้างไกล อันจะนำไปสู่การคิดค้นสิ่งแปลกใหม่ (Guildford, 1967: 6) ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานในการวิจัยไว้ดังนี้

1. ความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร หลังจากรเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะการคิดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในรายวิชาวิจัยในชั้นเรียนสูงกว่าความสามารถของนักศึกษาก่อนเรียน
2. นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรเห็นด้วยกับการใช้แบบฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิงอย่างสร้างสรรค์ในรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียนในระดับมาก

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษา ได้แก่ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ชั้นปีที่ 4 ที่เรียนรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียนกับผู้วิจัยในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 รวม 2 ห้องเรียน จำนวน 66 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ชั้นปีที่ 4 ที่เรียนรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียนกับผู้วิจัยในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 1 ห้องเรียน รวม 31 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling)

2. ตัวแปรในการศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ รายวิชาการวิจัยในชั้นเรียน

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ 1) ความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ และ 2) ความคิดเห็นที่มีต่อแบบฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษา

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่นำมาใช้ในการศึกษาเป็นเนื้อหาในรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียน ตามหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ. 2550 ในแผนบริหารการสอนบทที่ 3 บทที่ 4 และบทที่ 10 รวม 3 บทดังนี้ 1) แผนบริหารการสอนบทที่ 3 เรื่องการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) แผนบริหารการสอนบทที่ 4 เรื่องความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา และ 3) แผนบริหารการสอนบทที่ 10 เรื่องการเขียนรายงานการวิจัย ในส่วนของการอภิปรายผลการวิจัย

4. ระยะเวลาในการทดลอง

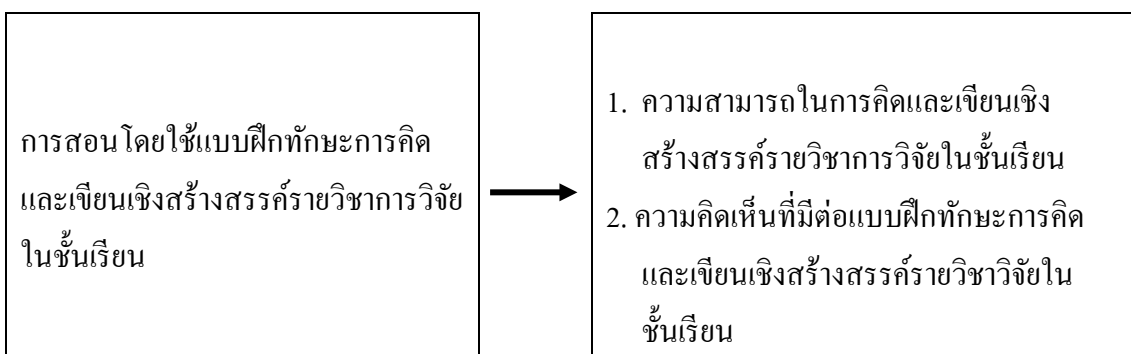
ผู้วิจัยทำการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองในเดือนมิถุนายน-กันยายน 2554 เป็นเวลา 6 สัปดาห์ รวม 12 คาบ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แนวคิดเกี่ยวกับการคิดเชิงสร้างสรรค์ของกิลฟอร์ด (Guildford, 1967: 145-151) มาใช้ในการศึกษา โดยกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

แผนภาพที่ 1 กรอบความคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง คะแนนที่ได้จากการวัดความสามารถในการคิดริเริ่ม คิดหาคำตอบที่หลากหลาย เป็นสิ่งใหม่ที่มีความเหมาะสม และสื่อสารออกมาโดยการเขียนสิ่งใหม่ๆ อย่างสร้างสรรค์ของนักศึกษา ภายหลังจากใช้แบบฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ในการเรียนรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. ความคิดเห็นที่มีต่อแบบฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง ค่าคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อแบบฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ รายวิชาการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษา โดยใช้ข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้น ประกอบไปด้วยด้านเนื้อหา ด้านการใช้ภาษา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการใช้ประโยชน์

ด้านเนื้อหา หมายถึง การที่เนื้อหาในแบบฝึกมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาที่มีความถูกต้องเหมาะสม ต่อเนื่อง ในแต่ละชุดฝึก

ด้านการใช้ภาษา หมายถึง การที่แบบฝึกมีการใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ถูกต้อง เหมาะกับกลุ่มผู้เรียน

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง การที่แบบฝึกมีการจัดกิจกรรมการเรียนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ ฝึกคิดอย่างอิสระ มีความชัดเจนในการอธิบายและยกตัวอย่างประกอบการฝึกมีระยะเวลาในการฝึกทักษะที่เหมาะสม และมีการวัดผลจากการฝึกทักษะที่เหมาะสม

ด้านการใช้ประโยชน์ หมายถึง การที่แบบฝึกมีความน่าสนใจขึ้น ส่งเสริมการคิดและเขียนอย่างสร้างสรรค์ และสามารถนำความรู้ที่ได้จากการฝึกไปใช้ประโยชน์ได้จริงในการทำวิจัย

3. ทักษะการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถของนักศึกษาในการคิดเชิงสร้างสรรค์และสื่อสารออกมาโดยการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ในการเรียนรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียน

4. แบบฝึกทักษะ หมายถึง ชุดฝึกความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ในรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบไปด้วยเนื้อหาใน 3 หน่วยการเรียนรู้คือ 1) ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 2) การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และ 3) การเขียนรายงานการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการอภิปรายผลการวิจัย

5. การคิดเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถที่เกี่ยวข้องกับทักษะการคิดริเริ่ม การจินตนาการ การมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ โดยมีสิ่งเร้าเป็นตัวกระตุ้นจนทำให้เกิดความคิดใหม่ๆ ประกอบไปด้วยความคิดริเริ่มจากความคิดที่มีอยู่เดิม (original thinking) ความคิดที่มีอยู่หลายลักษณะ และนำมาประยุกต์ คัดแปลง (fluency and flexibility) ได้อย่างเหมาะสม (elaboration thinking)

6. การเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถที่เกี่ยวข้องกับการนำความคิดเชิงสร้างสรรค์ที่สื่อความหมายออกมาในรูปของการเขียนได้อย่างเหมาะสม

7. นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 จำนวน 2 ห้องเรียน ที่เรียนรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียนกับผู้วิจัยในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้แบบฝึกทักษะในการการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาที่เรียนรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียนที่มีคุณภาพ

2. ได้ทราบผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาที่เรียนรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์

3. ได้ทราบความคิดเห็นของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ที่มีต่อแบบฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ในรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียน

4. ผลที่ได้จากการศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างนวัตกรรมที่ใช้การเรียนการสอนเพื่อแก้ปัญหาการเรียนรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียน หรือรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัยได้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ในการเรียนรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. บริบทของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
2. แนวคิดเกี่ยวกับการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์
3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับแบบฝึกทักษะ
4. แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บริบทของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ในส่วนนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับบริบทของคณะศึกษาศาสตร์โดยย่อเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของคณะและหลักสูตรที่เปิดสอน ดังนี้

1. ประวัติความเป็นมาของคณะศึกษาศาสตร์

คณะศึกษาศาสตร์จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน พ.ศ. 2513 นับเป็นคณะที่ 6 ของมหาวิทยาลัยศิลปากร ดำเนินการสอนเพื่อผลิตบัณฑิตสาขาศึกษาศาสตร์และสาขาที่เกี่ยวข้อง ปัจจุบันมีหน่วยงาน 8 หน่วยงาน ประกอบด้วย สำนักงานเลขาธิการคณะ ภาควิชา 6 ภาควิชาและโรงเรียนสาธิต จัดการเรียนการสอนทั้งในระดับอนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษาและระดับปริญญา ซึ่งแบ่งออกเป็นระดับปริญญาบัณฑิตและระดับบัณฑิตศึกษา (ประกาศนียบัตรบัณฑิต มหาบัณฑิต และดุษฎีบัณฑิต) นอกจากการจัดการเรียนการสอนแล้ว คณะศึกษาศาสตร์ยังทำการวิจัยในสาขาที่เกี่ยวข้อง และให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน ตลอดจนทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (คณะศึกษาศาสตร์, 2554: 41)

2. ความเป็นมาของการเปิดสอนหลักสูตร

ความเป็นมาของการเปิดสอนหลักสูตรคณะศึกษาศาสตร์ โดยสรุปมีดังนี้ (คณะศึกษาศาสตร์, 2554: 1) ดำเนินการเปิดสอนนักศึกษาครั้งแรกเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2513 โดยมีศาสตราจารย์ มล.ปิ่น มาลากุล อธิการบดีของมหาวิทยาลัยในสมัยนั้นเป็นผู้รักษาการในตำแหน่งคณบดีคนแรกของคณะ มีนักศึกษารุ่นแรกจำนวน 31 คน มีวิชาเอก วิชาโทให้เลือกเรียน 4 สาขาวิชา คือภาษาอังกฤษ ภาษาไทย ภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์

พ.ศ. 2515 สภามหาวิทยาลัยได้มีมติให้คณะศึกษาศาสตร์รับนักศึกษาประเภทบุคคลภายนอก (ภาคพิเศษ) ขึ้นอีกประเภทหนึ่ง ซึ่งได้รับความสนใจเป็นอย่างมาก เพราะมีจำนวนผู้สมัครเข้าศึกษามากกว่า 2,000 คน แต่คณะรับได้เพียง 400 คนเท่านั้น ต่อมาโครงการนี้ได้หยุดชะงักไปเนื่องจากมหาวิทยาลัยศิลปากรมีการทบทวนนโยบายและเห็นชอบให้คณะศึกษาศาสตร์พิจารณากำหนดนโยบายใหม่ ซึ่งนโยบายส่วนหนึ่งนั้นเห็นควรให้หยุดรับนักศึกษาภาคพิเศษ

ต่อมาพ.ศ. 2517 คณะได้ขยายการศึกษาขึ้นอีก 2 ระดับคือระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาคณะใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง และระดับประถมศึกษาตอนปลาย (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-7 ในขณะนั้น) กำหนดให้เป็นโรงเรียนสาธิต ต่อมาได้มีการทบทวนนโยบายใหม่โรงเรียนสาธิตจึงเปลี่ยนไปจัดการศึกษาเฉพาะระดับมัธยมศึกษาเท่านั้น

พ.ศ. 2524 คณะได้เปิดสอนระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษาขึ้นอีกสาขาหนึ่ง และในพ.ศ. 2528 ได้เปิดรับนักศึกษาระดับปริญญาโทเพิ่มขึ้นอีก 2 สาขาวิชาได้แก่ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ และสาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ ในปีการศึกษา 2535 ได้เปิดรับสาขาวิชาการสอนภาษาไทยเพิ่มอีกหนึ่งสาขา

พ.ศ. 2547 มีการปรับปรุงหลักสูตรและเปิดหลักสูตรใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 โดยเริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ พ.ศ. 2545 และได้รับอนุมัติจากสภามหาวิทยาลัยในการเปิดสอน 8 หลักสูตรประกอบไปด้วยหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต 5 ปี จำนวน 5 สาขาวิชาคือ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา การประถมศึกษา และการศึกษานอกระบบ หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต 4 ปี จำนวน 2 สาขาวิชาคือเทคโนโลยีการศึกษา และการศึกษานอกโรงเรียน

พ.ศ. 2548 มีการเปิดสอนหลักสูตรใหม่คือหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต 4 ปี สาขาวิชาวิทยาศาสตรการกีฬา โดยได้รับการอนุมัติจากสภามหาวิทยาลัยเมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2548 พ.ศ. 2552 มีการเปิดสอนหลักสูตรใหม่คือหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต 5 ปี สาขาวิชาการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศ โดยได้รับการอนุมัติจากสภามหาวิทยาลัยเมื่อวันที่ 8 เมษายน 2552

2. โครงสร้างหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต

โครงสร้างหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต 4 ปี กำหนดจำนวนหน่วยกิตไว้ประมาณ 134-136 หน่วยกิต ประกอบด้วยหมวดวิชา ศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือก โครงสร้างหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต 5 ปี กำหนดจำนวนหน่วยกิตไว้ประมาณ 174 หน่วยกิต ประกอบด้วยหมวดวิชา ศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือก โดยหมวดวิชาเลือก ประกอบด้วยวิชาในกลุ่มมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และกลุ่มภาษา หมวดวิชาเฉพาะ ประกอบด้วยวิชาชีพครู และวิชาเอกซึ่งแบ่งออกเป็นวิชาเอกบังคับและวิชาเอกเลือก

3. รายละเอียดของรายวิชาวิชาการวิจัยในชั้นเรียน

รายวิชาการวิจัยในชั้นเรียน (464350: Classroom Research) เป็นรายวิชาในหมวดวิชาเฉพาะวิชาชีพครู ประเภทวิชาชีพครูบังคับของคณะศึกษาศาสตร์ ซึ่งนักศึกษาหลายสาขาวิชา เช่น สาขาวิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา การศึกษาปฐมวัย การประถมศึกษา และการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศ ทั้งในหลักสูตร 5 ปี และ 4 ปีจะต้องเรียน รายวิชานี้กำหนดจำนวนหน่วยกิตในการศึกษา 2 หน่วยกิต เวลาเรียน 2 คาบต่อสัปดาห์ โดยไม่กำหนดรายวิชาที่นักศึกษาต้องเรียนมาก่อน รายละเอียดเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของรายวิชา คำอธิบายรายวิชา และแนวทางการพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา มีดังนี้ (วรรณวีร์ บุญคุ้ม, 2554: ช-ถ)

3.1 จุดมุ่งหมายของรายวิชา

- 1) นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในแนวคิดและหลักการของการวิจัยในชั้นเรียน
- 2) นักศึกษาสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในการออกแบบการวิจัยเพื่อเขียนโครงการวิจัยในชั้นเรียนได้
- 3) นักศึกษาสามารถทำการวิจัยในชั้นเรียนในประเด็นปัญหาที่ตนสนใจและนำเสนอผลการวิจัยได้

3.2 คำอธิบายรายวิชา

รายวิชาการวิจัยในชั้นเรียนกำหนดคำอธิบายรายวิชาเพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษา “แนวคิดและหลักการ รูปแบบของการวิจัยในชั้นเรียน อันได้แก่ การวางแผน การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์และการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล การเขียนรายงาน รวมถึงการเขียนโครงการวิจัยในชั้นเรียน และแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการวิจัยในชั้นเรียน”

3.3 แนวทางการพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา

รายละเอียดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพของนักศึกษาในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ทักษะทางปัญญา ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีดังนี้

3.3.1 คุณธรรม จริยธรรม

คุณธรรม จริยธรรมที่ต้องพัฒนาได้แก่ 1) พัฒนาผู้เรียนให้มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ มีความรับผิดชอบ มีวินัย มีความอดทน และซื่อสัตย์ 2) มีความสามารถในการทำงานเป็นทีม เคารพสิทธิและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

3.3.2 ความรู้

ความรู้ที่ต้องได้รับคือ 1) ความรู้และความเข้าใจในเนื้อหาตามขอบข่ายเนื้อหาของรายวิชาที่เรียน 2) สามารถเสนอโครงการวิจัยวิจัยในประเด็นปัญหาที่ตนเองสนใจได้ และ 3) สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการทำวิจัยในชั้นเรียนได้

3.3.3 ทักษะทางปัญญา

ทักษะทางปัญญาที่ต้องพัฒนาได้แก่ 1) การวิเคราะห์ประเด็นปัญหาวิจัย วิเคราะห์ระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ ตลอดจนการออกแบบการวิจัย 2) การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างถูกต้อง และ 3) การพิจารณาเลือกนำเสนอข้อมูล และเสนอประเด็นในการเขียนรายงานได้อย่างถูกต้อง

3.3.4 ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างตัวบุคคลและความรับผิดชอบที่ต้องพัฒนาได้แก่ 1) ทักษะในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้เรียนด้วยกัน 2) ทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองและมีความรับผิดชอบในงานที่มอบหมาย

3.3.5 ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ต้องพัฒนาได้แก่ 1) ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) ทักษะในการเขียน สรุปความ และการแปลความหมายข้อมูลเป็นความเรียง 3) ทักษะในการพูด การนำเสนอรายงานหน้าชั้นเรียนโดยเลือกสื่อได้อย่างเหมาะสม

จากแนวทางการพัฒนานักศึกษาข้างต้น จะเห็นได้ว่ามีทักษะและความรู้ซึ่งจำเป็นจะต้องพัฒนาให้เกิดขึ้นกับนักศึกษาในการเรียนการสอน ทั้งในเรื่องความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาและทักษะทางปัญญา อันได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ประเด็นปัญหา และความสามารถในการเขียนรายงาน ในการศึกษาผู้วิจัยจึงกำหนดที่จะพัฒนาทักษะในการคิดวิเคราะห์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการคิดอย่างสร้างสรรค์และสื่อสารออกมาโดยการเขียนอย่างสร้างสรรค์

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์

ในส่วนนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอความหมาย แนวคิด และองค์ประกอบของการคิดเชิงสร้างสรรค์ ดังนี้

1. ความหมาย

ความคิดสร้างสรรค์ (creative thinking) เป็นความสามารถทางสมองของมนุษย์ที่สามารถคิดค้นและผลิตสิ่งแปลกใหม่ที่มีคุณค่า นักจิตวิทยาและนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของความคิดเชิงสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

ออสบอร์น (Osborn, 1963: 348-369) กล่าวว่าความคิดเชิงสร้างสรรค์เป็นจินตนาการประยุกต์ (applied imagination) ซึ่งเป็นจินตนาการที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อแก้ปัญหายุ่งยากที่มนุษย์กำลังเผชิญอยู่ ซึ่งความคิดจินตนาการเป็นลักษณะที่สำคัญของความคิดเชิงสร้างสรรค์ซึ่งจะนำไปสู่การประดิษฐ์คิดค้น และการผลิตสิ่งแปลกใหม่ แต่ผลผลิตที่สร้างสรรค์ไม่สามารถเกิดขึ้นจากความคิดจินตนาการเพียงอย่างเดียวได้ ดังนั้น ความคิดเชิงสร้างสรรค์จึงเป็นความคิดจินตนาการที่ควบคู่ไปกับความอดสาหะจึงจะทำให้งานสร้างสรรค์ขึ้นได้

วอลลาซและโคแกน (Wallach and Kogan, 1965: 34) กล่าวว่า ความคิดเชิงสร้างสรรค์คือความสามารถในการคิดต่อเนื่องที่สัมพันธ์กันเป็นลูกโซ่ เรียกว่า ความคิดโยงสัมพันธ์ คือเมื่อระลึกถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้ว สิ่งนั้นจะช่วยเชื่อมโยงให้ระลึกถึงสิ่งอื่นๆ ที่สัมพันธ์กันต่อไปได้เรื่อย ๆ ยิ่งคิดเชื่อมโยงได้มากเพียงใด ก็ยิ่งบ่งชี้ถึงความสามารถในการคิดเชิงสร้างสรรค์ได้มากเพียงนั้น

กิลฟอร์ด (Guilford, 1967: 6) กล่าวว่า ความคิดเชิงสร้างสรรค์เป็นลักษณะความคิดอเนกนัย (divergent thinking) ที่สามารถคิดได้หลายทาง หลายแง่ หลายมุม คิดได้กว้างไกล ซึ่งลักษณะความคิดเช่นนี้จะนำไปสู่การคิดประดิษฐ์สิ่งแปลกใหม่ รวมถึงการคิดค้นพบแนวทางในการแก้ปัญหาอีกมากมาย

สมศักดิ์ ภู่วิภาดาบรรณ (2537: 2) กล่าวว่า ความคิดเชิงสร้างสรรค์เป็นเรื่องที่สลับซับซ้อนยากแก่การให้คำจำกัดความ ถ้าพิจารณาความคิดเชิงสร้างสรรค์ในเชิงผลงาน ผลงานนั้นต้องเป็นงานที่แปลกใหม่และมีคุณค่า ถ้าพิจารณาความคิดเชิงสร้างสรรค์ในเชิงกระบวนการ กระบวนการคิดเชิงสร้างสรรค์คือการเชื่อมโยงสัมพันธ์สิ่งของหรือความคิดที่มีความแตกต่างกันมากเข้าด้วยกัน ถ้าพิจารณาความคิดเชิงสร้างสรรค์ในเชิงบุคคล บุคคลนั้นต้องเป็นคนที่มีความแปลกเป็นตัวของตัวเอง เป็นผู้ที่มีความคิดคล่อง มีความคิดยืดหยุ่นและสามารถให้รายละเอียดในความคิดนั้นๆ ได้

อารี พันธุ์ณี (2540: 6) กล่าวว่า ความคิดเชิงสร้างสรรค์เป็นกระบวนการทางสมองที่คิดลักษณะอเนกนัย อันนำไปสู่การคิดค้นพบสิ่งแปลกใหม่ ด้วยการคิดตัดแปลง ประู่งแต่งจากความคิด

เดิมผสมผสานกันให้เกิดสิ่งแปลกใหม่ รวมทั้งการประดิษฐ์คิดค้นพบสิ่งต่าง ๆ ตลอดจนวิธีการคิด ทฤษฎีหลักการได้สำเร็จ

ศรีสุรางค์ ทีนะกุล และคณะ (2542: 13) ระบุว่า ความคิดเชิงสร้างสรรค์เป็นความสามารถ ที่มีอยู่ในตัวบุคคล เป็นลักษณะความคิดแปลกใหม่ ไม่ลอกเลียนแบบ ซึ่งอาจเกิดจากความคิด ปรับปรุงจากความคิดเดิมให้เป็นความคิดที่แปลกใหม่ เป็นงานที่สร้างสรรค์และมีประโยชน์

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2545: 2) กล่าวว่า ความคิดเชิงสร้างสรรค์ หมายถึงการขยาย ขอบเขตความคิดออกไปจากความคิดเดิมที่มีอยู่สู่ความคิดใหม่ ๆ ที่ไม่เคยมีมาก่อน เพื่อหาคำตอบที่ดี ที่สุดให้กับปัญหาที่เกิดขึ้น

ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์ (2546: 7) กล่าวว่า ความคิดเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถ ของสมองที่คิดได้กว้างไกลหลายแง่มุม เรียกว่า ความคิดแบบอเนกนัย ซึ่งทำให้เกิดความคิดแปลก ใหม่ แตกต่างไปจากเดิม เป็นความสามารถในการมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ รวมตัวเกิดการ เรียนรู้ เกิดความคิดเชิงจินตนาการ เป็นลักษณะของความคิดอันจะนำไปสู่การประดิษฐ์คิดค้นสิ่ง แปลกใหม่ หรือเพื่อการแก้ปัญหา ซึ่งต้องอาศัยการบูรณาการจากประสบการณ์และความรู้ทั้งหมดที่ ผ่านมา

จากความหมายและความคิดต่าง ๆ ข้างต้นสรุปได้ว่า ความคิดเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่สามารถคิดได้อย่างกว้างไกล หลายแง่มุม และนำไปสู่การสร้างสรรค์สิ่ง ใหม่ที่มีคุณค่า เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

2. กระบวนการคิดอย่างสร้างสรรค์

นักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้ทำการศึกษาและได้กำหนดกระบวนการคิดอย่าง สร้างสรรค์ไว้โดยสรุป ดังนี้

2.1 กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของทอร์เรนซ์

ทอร์เรนซ์ นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน(Torrance, 1972: 114-143) เป็นผู้ศึกษาค้นคว้า ด้านความคิดเชิงสร้างสรรค์ โดยพัฒนาแนวคิดของทฤษฎีโครงสร้างทางสติปัญญามาใช้ในการวิจัยใน เรื่องของความคิดสร้างสรรค์ และให้นิยามความคิดสร้างสรรค์ว่าเป็นกระบวนการของความรู้สึกละ ไขต่อปัญหาหรือสิ่งที่บกพร่องขาดหายไป แล้วจึงรวบรวมความคิดตั้งเป็นสมมติฐานซึ่งสามารถจำแนก กระบวนการคิดสร้างสรรค์ได้เป็น 5 ขั้นตอนดังนี้

1) การค้นหาข้อเท็จจริง (fact-finding) เริ่มจากความรู้สึกลังเลใจ มีความสับสน วุ่นวาย แต่ไม่สามารถบอกได้ว่าเป็นอะไร

2) การค้นพบปัญหา (problem-finding) เมื่อใช้ความคิดพิจารณาจนเกิดความเข้าใจ จนพบปัญหาที่เกิดขึ้นว่าเกิดจากสาเหตุใด

3) การค้นพบแนวคิด (idea-finding) คิดและตั้งสมมติฐานตลอดจนเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆเพื่อทำการทดสอบแนวคิด

4) การค้นพบคำตอบ (solution-finding) หลังจากทดสอบแนวคิดก็จะได้คำตอบ

5) การยอมรับผลที่ได้จากการค้นพบ (acceptance-finding) เป็นการยอมรับข้อค้นพบที่เป็นคำตอบและพัฒนาแนวคิดต่อไปว่าสิ่งที่ค้นพบจะนำไปสู่การเกิดแนวคิดและเกิดการค้นพบใหม่ที่เรียกว่า “new challenges”

ซึ่งต่อมาแนวคิดของทอเรนซ์ นี้ได้มีการนำมาศึกษาในกลุ่มนักเรียน และพบกระบวนการของการคิดเชิงสร้างสรรค์ไว้ดังนี้ (Torrance, 1973: 91-95)

1) ความคิดคล่อง เป็นความสามารถในการคิดหาคำตอบได้อย่างหลากหลายเพื่อตอบคำถามปลายเปิดและคำถามอื่นๆ ไม่ว่าจะ เป็นความคิดทางภาษาหรือท่าทาง

2) ความคิดยืดหยุ่น เป็นความสามารถในการคิดหาคำตอบได้อย่างหลากหลายคิดได้หลายแง่มุม และสามารถผสมผสานความรู้และประสบการณ์ให้เกิดประโยชน์ได้หลายด้าน

3) ความคิดริเริ่ม เป็นความคิดที่แปลกใหม่ แตกต่างไปจากความคิดเดิม เป็นความคิดที่แตกต่างจากคนอื่น เป็นการรวมกันของความคิดที่ไม่มีความสัมพันธ์กันมาก่อนทั้งในด้านความคิดหรือการกระทำ

2.2 ทฤษฎีกระบวนการคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดของ ออสบอร์น

ออสบอร์น (Osborn, 1963) ซึ่งเป็นผู้ที่คิดวิธีการระดมพลังสมอง ได้เสนอรูปแบบกระบวนการคิดสร้างสรรค์ไว้ขึ้น 7 ตอนดังนี้

- 1) ขั้นชี้ประเด็นปัญหา (orientation)
- 2) ขั้นรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องโดยตรง (preparation)
- 3) ขั้นจำแนกแยกแยะรายการที่เกี่ยวกับปัญหา (analysis)
- 4) ขั้นการสะสมรูปแบบการคิด (ideating)
- 5) ขั้นครุ่นคิดไปสู่การรู้แจ้ง (incubation)
- 6) ขั้นการสังเคราะห์สิ่งต่างๆเข้าด้วยกัน (synthesis)
- 7) ขั้นการตัดสินผลของการคิด (evaluation)

นอกจากนี้ ออสบอร์นได้เสนอแนะว่าในขั้นตอนที่ 4 สามารถใช้วิธีการระดมพลังสมองเป็นเครื่องมือในการฝึกปฏิบัติได้

2.3 กระบวนการคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดของพาร์เนสและคณะ

พาร์เนส (Pisec, 1996) ได้วางแผนการแก้ปัญหา 6 ขั้นตอน หรือที่รู้จักกันดีว่าเป็นรูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (The Creative Problem Solving: CPS model) ดังนี้

- 1) ขั้นตอนการพบวัตถุประสงค์ (objective finding)
- 2) ขั้นการค้นพบความจริง (fact finding)
- 3) ขั้นการค้นพบปัญหา (problem finding)
- 4) ขั้นการค้นพบความคิด (idea finding)
- 5) ขั้นการค้นพบวิธีการแก้ปัญหา (solution finding)
- 6) ขั้นการยอมรับผลจากการค้นพบ (acceptance finding)

ในขั้น 3 และขั้น 4 เป็นขั้นที่ต้องการความคิดสร้างสรรค์และความคิดที่แปลกใหม่ ในขณะที่ขั้นที่ 1, 2, 5 และ 6 เป็นขั้นที่ต้องการทักษะพื้นฐานและการคิดเชิงวิเคราะห์

2.4 ทฤษฎีกระบวนการคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด

กิลฟอร์ด (Guilford, 1967: 145-151) ได้อธิบายความคิดสร้างสรรค์ว่าเป็นความสามารถทางสมองที่คิดได้กว้างไกลหลายทิศทาง หรือเรียกว่าลักษณะความคิดอเนกนัยหรือการคิดแบบกระจาย (divergent thinking) ซึ่งประกอบไปด้วย

- 1) ความคิดริเริ่ม (originality)
- 2) ความคิดคล่องแคล่ว (fluency)
- 3) ความคิดยืดหยุ่นหรือความยืดหยุ่นในการคิด (flexibility)
- 4) ความคิดละเอียดลออ (elaboration)

ความคิดริเริ่ม (originality thinking) หมายถึงลักษณะความคิดแปลกใหม่ แตกต่าง จากความคิดธรรมดาหรือความคิดง่าย ๆ ความคิดริเริ่มหรือที่เรียกว่า wild idea เป็นความคิดที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ความคิดริเริ่มนี้เกิดจากการนำความรู้เดิมมาดัดแปลงและประยุกต์ให้เกิดเป็นสิ่งใหม่ขึ้น เช่น การคิดประดิษฐ์เครื่องบินได้สำเร็จก็ได้แนวคิดจากการทำเครื่องร่อน เป็นต้น ความคิดริเริ่มจึงเป็นลักษณะความคิดที่เกิดขึ้นเป็นครั้งแรก เป็นความคิดที่แปลกแตกต่างจากความคิดเดิมและอาจไม่เคยมีใครนึกหรือคิดถึงมาก่อน ความคิดริเริ่มจำเป็นต้องอาศัยลักษณะความกล้าคิด กล้าลองเพื่อทดสอบความคิดของตน บ่อยครั้งที่ความคิดริเริ่มจำเป็นต้องอาศัยความคิดจินตนาการและคิดฝันจากจินตนาการหรือที่เรียกว่าเป็นความคิดจินตนาการประยุกต์

ความคิดคล่องแคล่ว (fluency) หมายถึง ความสามารถในการหาคำตอบได้อย่างคล่องแคล่ว รวดเร็ว และมีคำตอบในปริมาณมาก ไม่ซ้ำกันในเรื่องเดียวกัน ในเวลาอันจำกัด

ความคิดยืดหยุ่น (flexibility thinking) หมายถึง ความสามารถในการคิดหาคำตอบได้หลายประเภท หลายทิศทาง ดัดแปลงให้เข้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้

ความคิดละเอียดลออ (elaboration thinking) หมายถึง ความคิดในรายละเอียด คิดเป็นขั้นตอน อธิบายหรือขยายความคิดเดิมให้ชัดเจนและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.5 ทฤษฎีกระบวนการคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดของทอร์เรนซ์

จากแนวคิดที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ความคิดสร้างสรรค์ มีกระบวนการในการคิดหรือมีองค์ประกอบของการคิดที่สำคัญ 4 ลักษณะคือ ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น ความคิดริเริ่มและความคิดละเอียดลออ

3. ขั้นตอนของการคิดเชิงสร้างสรรค์

ขั้นตอนของความคิดสร้างสรรค์ (creativity process) ที่เป็นที่ยอมรับกันมา เช่น ตามแนวคิดของวอลลาซ (Wallach and Kogan, 1965: 34-35) มีขั้นตอนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1) ขั้นเตรียมตัว (preparation) เป็นขั้นของการเตรียมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา ความรู้ ทักษะ นอกจากนี้ ยังรวมถึงความสามารถเชื่อมโยงความคิดหรือสิ่งของที่แตกต่างกันเข้าด้วยกัน ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะตัวของผู้มีความคิดสร้างสรรค์

2) ขั้นฟักตัว (incubation) เป็นขั้นของการลืมเรื่องที่ต้องการคิดให้หมด บางครั้งต้องอาศัยระยะเวลาในการฟักตัวเพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์

3) ขั้นการรู้แจ้ง (illumination) เป็นขั้นที่เกิดขึ้นหลังจากที่บุคคลลืมเรื่องที่ต้องการคิดหาคำตอบ จากนั้นจะเกิดการหยั่งเห็นเกิดขึ้นมาในสมอง คำตอบที่ต้องการก็จะแจ่มชัดขึ้นมาในความคิด

4) ขั้นการตรวจสอบ (verification) เป็นขั้นสุดท้ายคือหลังจากนี้ก็ได้ก็จะทบทวนตรวจสอบผลงานจนเป็นที่น่าพอใจ

ทอเรนซ์ (Torrance, 1973 อ้างถึงในกรมวิชาการ, 2545: 50-51) ได้กำหนดขั้นตอนของการคิดเชิงสร้างสรรค์ไว้ ดังนี้

1) ขั้นเริ่มคิด คือขั้นของการพยายามรวบรวมข้อเท็จจริง เรื่องราว และแนวคิดต่างๆ ที่มีอยู่เข้าด้วยกัน เพื่อหาความกระจ่างในปัญหา ซึ่งยังไม่ทราบว่าจะผลที่จะเกิดขึ้นนั้นจะเป็นไปในรูปแบบใด หรืออาจต้องใช้เวลาาน หรือบางครั้งอาจเกิดขึ้นโดยไม่รู้ตัว

2) ขั้นครุ่นคิด คือขั้นที่ผู้คิดต้องพยายามใช้ความคิดอย่างมาก แต่บางครั้งความคิดนี้อาจหยุดชะงักไปเฉยๆ เป็นเวลานาน หรือบางครั้งก็เกิดขึ้นใหม่อีก

3) ขั้นเกิดความคิด คือ ขั้นที่ผู้คิดจะมองเห็นความสัมพันธ์ของความคิดใหม่ที่เข้ากับความคิดเก่าๆ ซึ่งมีผู้คิดมาแล้ว การมองเห็นความสัมพันธ์ในแนวใหม่นี้ จะเกิดขึ้นในทันทีทันใด โดยที่ผู้คิดไม่คาดฝันมาก่อน

4) ขั้นปรับปรุง คือขั้นของการขัดเกลาความคิดที่มีอยู่ให้หมดจด เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่าย หรือเป็นการต่อเติมความคิดที่เกิดขึ้นใหม่นั้นให้รัดกุมและวิวัฒนาการก้าวหน้าต่อไป ในบางกรณีอาจมีการทดลองเพื่อประเมินการแก้ปัญหาสำหรับการเลือกความคิดที่สมบูรณ์ที่สุด ซึ่งความคิด

เหล่านี้ก่อให้เกิดการประดิษฐ์ผลงานใหม่ๆ ทางวิทยาศาสตร์ นวนิยาย บทเพลง จิตรกรรมและการออกแบบอื่นๆ เป็นต้น

4. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการคิดเชิงสร้างสรรค์

นอกจากแนวทางการคิดเชิงสร้างสรรค์ดังกล่าวข้างต้นแล้ว นักวิชาการยังได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการการคิดไว้ได้แก่ การคิดเชิงกลยุทธ์ ดังนี้

4.1 ความหมายของการคิดเชิงกลยุทธ์

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2549: 4, 25) ระบุว่า การคิดเชิงกลยุทธ์ หมายถึง ความสามารถในการหาวิธีการหรือทางเลือกที่ดีที่สุดท่ามกลางสถานการณ์ที่อาจมีอุปสรรคและความไม่แน่นอน เพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่ตั้งใจไว้

4.2 ลักษณะของการคิดเชิงกลยุทธ์ ความคิดเชิงกลยุทธ์นั้น มีลักษณะเป็นกระบวนการความคิด หรือเป็น “ชุดความคิด” คือคิดตั้งแต่เริ่มต้นจนบรรลุเป้าหมายไว้ล่วงหน้า ก่อนลงมือดำเนินการ จากสถานะปัจจุบันจนบรรลุเป้าหมายหรือสถานะที่พึงประสงค์ในอนาคต เริ่มจากการมีเป้าหมายที่ต้องการทำให้สำเร็จ จากนั้นจึงหาวิธีการดำเนินการไปสู่เป้าหมาย โดยมีการวางแผนเกี่ยวกับทิศทางและวิธีปฏิบัติการต่างๆ ที่น่าจะนำไปสู่เป้าหมายได้มากที่สุด มีการวิเคราะห์และประเมินสถานะ ก่อนที่จะเลือกรูปวิธีการดำเนินการใดๆ จะต้องมีการวิเคราะห์และประเมินสถานะทั้งของตนเองและสภาพแวดล้อม เพื่อดูว่าตนเองมีศักยภาพเพียงพอที่จะบรรลุเป้าหมายได้หรือไม่ มีจุดแข็งใดที่เป็นโอกาสให้ประสบผลสำเร็จ และมีจุดอ่อนใดบ้างที่อาจเป็นเหตุให้ประสบความล้มเหลว นอกจากนี้ต้องวิเคราะห์และประเมินสภาพแวดล้อมภายนอกที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาโอกาสที่และอุปสรรคที่จะทำให้ไปถึงเป้าหมาย

4.3 กระบวนการคิดเชิงกลยุทธ์ ประกอบไปด้วย การวิเคราะห์ ประเมินสภาพแวดล้อมทางเลือก กลยุทธ์ (ทดสอบ ประเมิน) วางแผน ดำเนินการ ประเมินผล (บรรลุหรือไม่บรรลุเป้าหมาย) วิเคราะห์ ประเมิน จุดอ่อน จุดแข็ง

นอกจากนี้ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2549: 24, 41) ยังกล่าวว่า การคิดเชิงกลยุทธ์ในชีวิตประจำวันเกี่ยวข้องกับกระบวนการคิดในการแก้ปัญหา (problem solving) การตัดสินใจ (decision making) และการวางแผน (planning) คนที่จะคิดเชิงกลยุทธ์ได้ดีจะสามารถหาทางเลือกที่ดีที่สุดมาใช้ และบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้มากกว่าคนที่ไม่มีความสามารถในการคิดเชิงกลยุทธ์ เพราะจะสามารถตัดสินใจเลือกทางที่เหมาะสมกับสถานะต่างๆ ที่คาดว่าจะเผชิญในอนาคต และการตัดสินใจเมื่อเผชิญเหตุการณ์เฉพาะหน้า การใช้ประโยชน์จากเวลา สถานที่ และสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

การคิดเชิงกลยุทธ์เป็นการคิดที่มีศิลปะในการต่อสู้มากที่สุดเมื่อเทียบกับบรรดาการคิดทั้งหมด และเป็นการคิดที่ต้อง “ออกแรงคิด” มากกว่าการคิดในลักษณะอื่น ทั้งการคิดเชิงรุก การคิดเชิงรับ ในการหลบหลีกอุปสรรค และการแก้ปัญหา

การคิดเชิงกลยุทธ์จะเกี่ยวข้องกับความสามารถในการตัดสินใจ การตัดสินใจเลือกกลยุทธ์ จะให้น้ำหนักส่วนดี (pros) ส่วนเสีย (cons) ของทางเลือกที่แตกต่างกันหลายๆ ทางเลือก และเลือกทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด

4.4 ขั้นตอนการคิดเชิงกลยุทธ์

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2549: 46) สามารถจัดลำดับ ได้ดังนี้

- 1) กำหนดเป้าหมายที่ต้องการ
- 2) วิเคราะห์และประเมินสถานะ
- 3) หาทางเลือกกลยุทธ์
- 4) วางแผนปฏิบัติการ
- 5) การวางแผนคู่ขนาน
- 6) การทดสอบในสถานการณ์จำลอง
- 7) การลงมือปฏิบัติการ
- 8) การประเมินผล

5. แนวคิดเกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์

มีผู้ให้ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

5.1 ความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ดุสิต หังเสวก (2543: 17) ระบุว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นการเขียนที่มีความแปลกใหม่ ไม่ซ้ำแบบใคร เป็นการเขียนแบบอิสระที่ต้องอาศัยประสบการณ์และจินตนาการที่เกิดจากความคิดแล้วถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาที่เหมาะสมและมีคุณค่า

ถวัลย์ มาศจรัส (2546: 4) กล่าวว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นการเขียนที่แสดงให้เห็นถึงความคิดเชิงสร้างสรรค์ของผู้เขียนที่เขียนด้วยสำนวนภาษาที่มีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเอง หรือมีรูปแบบการเขียนที่มีความแปลกใหม่ มีคุณค่า และเป็นที่ยอมรับของสาธารณชน

อจลรา ชิวพันธ์ (2548: 3) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นการเขียนซึ่งมีลักษณะของการคิดริเริ่ม โดยที่ผู้เขียนจะต้องใช้จินตนาการและประสบการณ์ของตนมาเชื่อมโยงความคิดในการเขียน

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น พอจะสรุปได้ว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นการเขียนซึ่งมีลักษณะของการคิดริเริ่ม ซึ่งผู้เขียนจะต้องถ่ายทอดความรู้ ความคิด จินตนาการ หรือ ประสบการณ์ที่มีความแปลกใหม่ หลากหลายทางความคิดโดยใช้สำนวนภาษาที่ถูกต้องเหมาะสม

5.2 ความสำคัญของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ถวัลย์ มาศจรัส (2546: 5-6) กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่มีต่อชีวิต บุคคลและสังคมไว้ดังนี้

1) ความสำคัญต่อชีวิต การเขียนเชิงสร้างสรรค์ช่วยให้เกิดภูมิปัญญาด้านสำนวน ภาษาใหม่ๆ สำหรับการติดต่อสื่อสาร ได้ทันต่อเหตุการณ์ ช่วยให้เกิดอาชีพใหม่ ๆ จากการใช้ภาษาเชิงสร้างสรรค์ เช่น นักโฆษณา นักเขียน นักเขียนบทวิทยุ โทรทัศน์ โฆษก พิธีกร นักโต้วาที นักแปล เป็นต้น และช่วยให้เกิดการสืบสานทางด้านวัฒนธรรม ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน การแสดง ซึ่งเป็นทั้งสาระและความบันเทิงของชีวิตมนุษย์

2) ความสำคัญต่อบุคคล การพัฒนาสมองซีกขวาในเรื่องของความคิดสร้างสรรค์ใหม่ๆ ทำให้เกิดภูมิปัญญา (wisdom) ด้านต่าง ๆ ด้วยตนเอง เช่น ภูมิปัญญาด้านภาษา ภูมิปัญญาด้านเหตุผล และภูมิปัญญาด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม

3) ความสำคัญต่อสังคม การเขียนเชิงสร้างสรรค์ก่อให้เกิดรูปแบบใหม่ในการติดต่อสื่อสารของคนในสังคม และระหว่างสังคมต่อสังคม ก่อให้เกิดวัฒนธรรมและอารยธรรมใหม่ของการติดต่อสื่อสาร ทั้งยังเป็นการจุดประกายความคิดใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นในสังคมที่มาจากความคิด ความฝันและจินตนาการ ผ่านการนำเสนอในรูปแบบของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

5.3 การส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์

กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 225, 316) ได้เสนอแนวทางในการส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในการจัดการเรียนการสอนภาษาไว้คือ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นเขียนเชิงสร้างสรรค์ควรเริ่มต้นตั้งแต่ขั้นพื้นฐานด้วยการให้ผู้เรียนรู้จักคำ วลี หรือกลุ่มคำที่เรียกว่า การสร้างคำศัพท์ จากนั้นจึงให้ผู้เรียนเรียนรู้วิธีการเขียนประโยคแบบต่าง ๆ อย่างง่าย ๆ รู้จักการเชื่อมคำ การเชื่อมประโยค การเชื่อมข้อความ จนเป็นย่อหน้าต่างๆ ด้วยเทคนิคการสอนที่น่าสนใจ โดยมีปัจจัยที่สนับสนุนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เช่น 1) ความรักและความสนใจของผู้เรียน 2) การอ่านและการฟังมากๆ เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิดกว้างขวางและมีข้อมูลเพิ่มมากขึ้น 3) การเก็บบันทึกข้อมูล รู้จักจดและบันทึกงานเขียนที่ดีๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ 4) การสังเกต การจดจำ สามารถเลือกสาระสำคัญและนำคำมาเขียนได้อย่างน่าสนใจ 5) การฝึกการเขียนบ่อย ๆ เพราะจะทำให้เกิดความชำนาญในการเรียบเรียงถ้อยคำ 6) นิษฐ์รักการท่องเที่ยวเพื่อหาประสบการณ์ และข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการเขียน และ 7) การมีมนุษยสัมพันธ์ เพราะจะทำให้เข้าใจโลก ได้ข้อคิด และข้อมูลในการเขียนมากขึ้น

อัจฉรา ชิวพันธ์ (2548: 9) ได้เสนอแนวทางในการส่งเสริมการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่า ในการจัดกิจกรรมการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้น ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง ดังนั้นครูควรคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1) การกำหนดกิจกรรมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ให้มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน โดยจะต้องคำนึงถึงหลักสูตรในระดับชั้นต่างๆ ว่ามีจุดมุ่งหมายเพื่ออะไร กิจกรรมต่าง ๆ นั้นเพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ใดในหลักสูตร

2) การจัดกิจกรรมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ควรได้มีความสัมพันธ์กับกลุ่มประสบการณ์อื่นๆ ด้วย

3) การจัดลำดับความยากง่ายของกิจกรรม ควรมีความเหมาะสมกับผู้เรียน

4) การใช้สื่อที่จูงใจผู้เรียน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานใหม่ๆ และเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรักในการเขียน

5) การส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถใช้จินตนาการในการแสดงความรู้สึกนึกคิดอย่างอิสระ

โดยสรุป การคิดอย่างสร้างสรรค์เป็นความสามารถทางสมองของมนุษย์ที่มีกระบวนการและขั้นตอนของการคิด โดยเริ่มต้นจากการคิดริเริ่ม ก่อนที่จะนำไปสู่การคิดอย่างละเอียดลออ คิดอย่างยืดหยุ่น หรือคิดอย่างคล่องแคล่วตามแนวคิดที่นักวิชาการได้มีการศึกษาไว้ และสุดท้ายนำไปสู่การคิดอย่างสร้างสรรค์ในที่สุด ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้พิจารณาการคิดสร้างสรรค์ จากความสามารถในการคิดริเริ่ม (originality thinking) และการคิดสร้างสรรค์ (creativity thinking) ซึ่งหมายถึงการได้สิ่งใหม่ๆ ขึ้นมานั่นเอง จากนั้นจึงถือสารออกมาในรูปของการเขียนสิ่งใหม่ๆ ที่เกิดจากความรู้ความคิดจินตนาการ หรือประสบการณ์ผ่านการนำเสนอในรูปของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ด้วยสำนวนภาษาที่เหมาะสม ซึ่งก็คือการเขียนเชิงสร้างสรรค์นั่นเอง ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์จึงควรคำนึงปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน และควรจัดให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน สอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหาสาระของหลักสูตร ซึ่งหากผู้เรียนได้รับการกระตุ้นส่งเสริมอย่างเหมาะสมก็จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถคิดและเขียนอย่างสร้างสรรค์ได้ในที่สุด

แนวคิดเกี่ยวกับแบบฝึกทักษะ

ความสำคัญ หลักการ หลักจิตวิทยา ขั้นตอนในการสร้าง และประโยชน์ของแบบฝึกทักษะของผู้เรียนมีรายละเอียดดังนี้

1. ความหมายของแบบฝึก

มีผู้ให้ความหมายของแบบฝึกที่นำมาใช้ในการเรียนการสอนไว้ดังนี้

กู๊ด (Good, 1973: 224) ให้ความหมายของแบบฝึกว่า หมายถึง งานหรือการบ้านที่ครูมอบหมายให้นักเรียนทำ เพื่อทบทวนความรู้ที่เรียนไปแล้ว และเป็นการฝึกทักษะการใช้กฎหรือสูตรต่างๆ ที่เรียนไป

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2537: 490) ให้ความหมายของแบบฝึกว่า เป็นคู่มือนักเรียนที่นักเรียนต้องใช้ควบคู่กับการเรียนการสอน เป็นส่วนที่นักเรียนบันทึกสาระสำคัญ แบบฝึกอาจกำหนดแยกเป็นแต่ละหน่วยการเรียน เรียกว่า “workshop” หรือกระดาษคำตอบ ซึ่งผู้เรียนต้องใช้ประกอบกิจกรรมต่างๆ หรืออาจรวมเป็นเล่มเรียกว่า “workbook”

สมศักดิ์ สินธุรเวชญ์ (2534: 106) ระบุว่า แบบฝึก คือการจัดประสบการณ์ การฝึกหัด เพื่อให้เกิดความจำจนสามารถปฏิบัติได้โดยอัตโนมัติ ขั้นตอนในการสอนมักจะเริ่มต้นด้วยการบอกหรือให้ดูเป็นตัวอย่างแล้วให้ผู้เรียนทำตาม และฝึกหัดเรื่อยๆ ไปจนกระทั่งจำและทำได้โดยอัตโนมัติ

กรมวิชาการ (2545: 48) ให้ความหมายของแบบฝึกไว้ว่า แบบฝึกเป็นสื่อใช้ฝึกทักษะ การคิด การวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการปฏิบัติของนักเรียน นิยมใช้ในกลุ่มสาระภาษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ การงานอาชีพ ลักษณะของแบบฝึกจะประกอบไปด้วยจุดประสงค์ การทบทวนทบทวนเกณฑ์ การเสนอตัวอย่าง แบบฝึก และเฉลยหรือการอธิบายเพิ่มเติม

กุลศยา แสงเดช (2545: 5) ให้ความหมายไว้ว่า แบบฝึก คือสื่อการเรียนการสอนอย่างหนึ่งที่ใช้ฝึกให้กับผู้เรียนหลังจากจบเนื้อหา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีทักษะ สามารถเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น

ฉวีวรรณ กิรติกร (2545: 9) ให้ความหมายของแบบฝึกไว้ว่า หมายถึง งานที่ครูมอบหมายให้นักเรียนทำ เพื่อทบทวนความรู้ที่เรียนไปแล้วและฝึกทักษะโดยใช้สูตรหรือกฎต่างๆ ที่เรียนไปแล้ว โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะ สามารถนำความรู้ไปใช้แก้ปัญหาและพัฒนาทักษะของนักเรียน

วิลาวัณย์ สุภีรักษ์ (2545: 18) ระบุว่า แบบฝึก หมายถึงสื่อการเรียนการสอนที่ครูสร้างขึ้นเพื่อให้ให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง จนเกิดความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้น โดยที่กิจกรรมที่ได้ปฏิบัติในแบบฝึกนั้นครอบคลุมเนื้อหาที่ได้เรียนไปแล้ว จะทำให้ผู้เรียนมีความรู้และมีทักษะทักษะมากขึ้น เพราะมีรูปแบบหรือลักษณะที่หลากหลาย

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น พอจะสรุปได้ว่า แบบฝึก เป็นสื่อที่ใช้ในการเรียนการสอน เพราะให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติ และทบทวนความรู้ที่ได้เรียนไปแล้ว เพื่อให้สามารถเรียนรู้หรือเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น

2. ความสำคัญของแบบฝึก

แบบฝึกมีความสำคัญต่อการนำมาใช้ในการเรียนการสอน ดังนี้

ขจีรัตน์ หงส์ประสงค์ (2534: 13) ระบุว่า การฝึกทักษะเป็นการทบทวนความเข้าใจและฝึกในเรื่องที่เรียนไปแล้ว ครูส่วนมากจะใช้แบบฝึกทักษะที่มีอยู่ในหนังสือแบบเรียนให้ผู้เรียนฝึกหัดหลังจากเรียนไปแล้ว หรือหนังสือบางเล่มมีแบบฝึกเพียงเล็กน้อย จึงเป็นหน้าที่ของครูโดยตรงที่จะสร้างแบบฝึกทักษะให้เหมาะกับเรื่องที่สอนเพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะ

รุจี สุขเสมอ (2536: 23) กล่าวถึงความสำคัญของแบบฝึกว่า แบบฝึกเป็นสื่อการเรียนการสอนอย่างหนึ่ง ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติด้วยตนเอง ได้ฝึกทักษะจากเนื้อหาที่เรียน โดยมีครูเป็นผู้แนะนำ

วิไลลักษณ์ วัฒนานนท์ (2538: 4) ระบุว่า แบบฝึกมีความสำคัญยิ่งต่อการเรียนการสอน โดยเฉพาะภาษา เพราะภาษาเป็นวิชาที่ต้องอาศัยการฝึกฝนจนเกิดความชำนาญ สิ่งที่จะช่วยให้เกิดความชำนาญในการเรียนภาษาก็คือการฝึกนั่นเอง

อดุลย์ ภูปลี (2539: 4) ระบุว่า แบบฝึก มีความสำคัญและจำเป็นต่อการเรียนทักษะทางภาษามาก เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนดีขึ้น สามารถจดจำบทเรียนและคำศัพท์ต่างๆ ได้คงทน ทำให้เกิดความสุขสนุกสนานในขณะที่เรียน ทราบความก้าวหน้าของตนเอง สามารถนำแบบฝึกมาทบทวนเนื้อหาเดิมได้ด้วยตนเอง นำมาวัดผลการเรียนหลังเรียนไปแล้ว ตลอดจนสามารถช่วยให้ทราบข้อบกพร่องของผู้เรียนได้และนำไปปรับปรุงแก้ไขได้ทันที ซึ่งจะมีผลทำให้ครูประหยัดเวลา ค่าใช้จ่ายและลดภาระได้มาก

มะลิ อัจฉริยะ (2540: 17) กล่าวว่า แบบฝึกที่ดีจะช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการฝึกทักษะได้เป็นอย่างดี แบบฝึกที่ดีเปรียบเสมือนผู้ช่วยที่สำคัญของครู ช่วยลดภาระการสอน ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มที่ และเพิ่มความมั่นใจในการเรียนให้กับผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

พอจะสรุปได้ว่า แบบฝึกมีความสำคัญต่อการเรียนการสอน เป็นเครื่องมือที่สำคัญของครูที่จะช่วยให้การเรียนการสอนพัฒนาไปได้ด้วยดี เพราะแบบฝึกทักษะช่วยประหยัดเวลาให้หับครู ทั้งยังช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองได้ ช่วยให้ผู้เรียนทราบข้อบกพร่องในการเรียนและสามารถปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องนั้นได้ทันที แบบฝึกทักษะที่ดียังช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสุขสนุกสนานในการเรียนอีกด้วย

3. หลักการสร้างแบบฝึก

ชัยรงค์ พรหมวงศ์ (2537: 490) ระบุว่า ในการสร้างแบบฝึกควรมีคำชี้แจงการใช้ ควรมีตารางการปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนวางแผนได้เอง ควรมีแผนการสอน วัตถุประสงค์ กิจกรรมการเรียน สื่อการสอนและประเมินผล เฉลยคำตอบ และควรออกแบบให้สะดวกตา น่าอ่าน ใช้ภาษาเป็นกันเอง และมีการ์ตูนประกอบเนื้อหาให้น่าอ่าน

อรวรรณ ศรีลิขิตตานนท์ (2541: 26) สรุปหลักการสร้างแบบฝึกไว้ว่า ควรมีเนื้อหาตรงกับจุดประสงค์ เรียงจากง่ายไปหายาก เนื้อหาเกี่ยวข้องกับหลักสูตร กิจกรรมเหมาะสมกับวัย ความสามารถและพื้นฐานของผู้เรียน ควรมีภาพประกอบ มีการวางรูปแบบของแบบฝึกที่ดี มีที่ว่างพอเหมาะสำหรับฝึกเขียนคำสั่งหรือคำชี้แจงสั้นๆ ควรให้ผู้เรียนใช้ความคิด ฝึกคิดเร็ว สนุกสนาน มีเวลาที่เหมาะสม แบบฝึกควรมีรูปแบบหลากหลาย ทำท่ายความสามารถ และที่สำคัญผู้เรียนต้องสามารถทำแบบฝึกหัดได้ด้วยตนเอง

ภาวินี ทองสูงเนิน (2543: 31) กล่าวถึงหลักการสร้างแบบฝึกไว้ว่า แบบฝึกที่มีประสิทธิภาพจะต้องมีคำสั่งชัดเจน มีตัวอย่างประกอบ สอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียน เหมาะสมกับระดับชั้นของผู้เรียน มีรูปแบบที่เรียบร้อยสวยงาม น่าสนใจ และมีรูปภาพเพื่อสื่อความหมาย

โดยสรุป ในการสร้างแบบฝึกนั้น แบบฝึกควรมีเนื้อหาตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ควรมีสื่อ กิจกรรมการเรียนรู้ รวมถึงการวัดประเมินผลที่ชัดเจน คำสั่งหรือคำชี้แจงในแบบฝึกควรมีความชัดเจน เข้าใจง่าย ควรมีตัวอย่างประกอบ แบบฝึกควรมีความเหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน ทำท่ายให้นักเรียนได้แสดงความสามารถและฝึกได้ด้วยตนเอง

4. หลักจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึก

มีผู้กล่าวถึงหลักจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกทักษะไว้ พอสรุปได้ดังนี้

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2544: 4-5) ระบุว่า ในการสร้างแบบฝึกทักษะผู้สร้างแบบฝึกจะต้องศึกษาในเรื่องจิตวิทยาการเรียนรู้ เพราะการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้นั้นขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์ของจิตและพฤติกรรมที่ตอบสนองโดยอาศัยกระบวนการที่เหมาะสม โดยทฤษฎีการเรียนรู้เกี่ยวกับการสร้างแบบฝึกทักษะ พอสรุปได้ดังนี้

4.1 ทฤษฎีการลองผิดลองถูกของธอร์นไดค์ ธอร์นไดค์ (Thorndike) สรุปทฤษฎีการลองผิดลองถูกเป็นกฎการเรียนรู้ 3 ไว้ประการคือ

1) กฎความพร้อม (law of readiness) กฎนี้กล่าวถึงสภาพความพร้อมด้านร่างกายและจิตใจของบุคคลว่า เมื่อร่างกายของคนเราเกิดความพร้อมแล้ว หากกระทำการใดย่อมเกิดความพึงพอใจ แต่ถ้าร่างกายและจิตใจยังไม่พร้อมแล้วถูกบังคับให้กระทำจะทำให้เกิดความไม่พอใจ

2) กฎแห่งการฝึกฝน (law of exercise) กฎนี้กล่าวถึงการสร้างความมั่นคงของการเชื่อมระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองที่ถูกต้องโดยการฝึกหัด โดยการกระทำซ้ำบ่อยๆ ย่อมทำให้เกิดการเรียนรู้ที่คงทน ยาวนาน

3) กฎแห่งผลที่พอใจ (law of effect) กฎนี้กล่าวถึงผลที่จะได้รับเมื่อแสดงพฤติกรรม การเรียนรู้แล้วถ้าได้รับผลที่พึงพอใจ ย่อมปรารถนาจะเรียนรู้ต่อไป แต่ถ้าไม่ได้รับความพึงพอใจก็ไม่ปรารถนาที่จะเรียนรู้ หรือเกิดความเบื่อหน่าย

4.2 ทฤษฎีพฤติกรรมนิยมของสกินเนอร์ (Skinner) ตามแนวคิดนี้มีความเชื่อว่า สามารถควบคุมบุคคลให้ทำตามความประสงค์หรือแนวทางที่กำหนดได้ โดยไม่คำนึงถึงความรู้สึกด้านจิตใจของผู้นั้นว่าจะรู้สึกนึกคิดอย่างไร จึงได้สรุปว่าบุคคลสามารถเรียนรู้ได้ด้วยการกระทำ โดยมีการเสริมแรงเป็นตัวการ หรือเป็นตัวกระตุ้น

4.3 วิธีการสอนของกาเย่ (Gagne) ตามแนวคิดนี้เชื่อว่าการเรียนรู้มีลำดับขั้นตอน และผู้เรียนต้องเรียนรู้เนื้อหาที่ง่ายไปหายาก ซึ่งพรณิ ช. เจนจิต (2538: 434) ได้กล่าวถึงแนวคิดนี้ไว้ว่า การเรียนรู้มีลำดับขั้นตอน การที่ผู้เรียนจะแก้ปัญหาได้นั้นจะต้องเรียนรู้จากความคิดรวบยอดหรือกฎเกณฑ์ก่อน โดยความคิดรวบยอด หรือกฎเกณฑ์ที่ได้เรียนรู้้นั้นมาจากการสรุปของเด็กเองไม่ใช่ครูเป็นผู้บอก

4.4 แนวคิดของบลูม บลูม (Bloom) กล่าวถึงธรรมชาติของผู้เรียนแต่ละคนว่ามีความแตกต่างกัน ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เนื้อหาในหน่วยย่อยต่างๆ โดยใช้เวลาเรียนที่แตกต่างกัน ดังนั้นการสร้างแบบฝึกจึงต้องมีการกำหนดเงื่อนไขที่จะช่วยให้ผู้เรียนทุกคนสามารถลำดับขั้นตอนของทุกหน่วยการเรียนรู้ได้ และจะช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จมากขึ้น

นอกจากนี้ กรมวิชาการ (2543: 29-30) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการเรียนรู้ทางจิตวิทยาในการสร้างแบบฝึกไว้คือ

1) การฝึกหัด การฝึกหัดให้ผู้เรียนได้กระทำกิจกรรมซ้ำๆ ย่อมทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจที่แม่นยำ

2) ความแตกต่างระหว่างบุคคล ในการสร้างแบบฝึกควรคำนึงว่า ผู้เรียนแต่ละคนมีความรู้ ความสามารถ ความถนัด และความสนใจที่ต่างกัน และจะต้องมีการพิจารณาถึงความเหมาะสมของแบบฝึก ซึ่งไม่ควรยากหรือง่ายเกินไป อีกทั้งควรมีหลายๆ แบบ

3) การจูงใจผู้เรียน โดยจัดแบบฝึกจากง่ายไปหายากเพื่อเป็นการดึงดูดความสนใจของผู้เรียน

4) การให้ผู้เรียนทราบถึงผลการทำงานของตนว่าต้องปรับปรุงแก้ไขหรือก้าวหน้าเพียงใด และในตัวของผู้อสอนเองก็ควรทราบว่าผู้เรียนคนใดควรได้รับความช่วยเหลือแบบใด

พรณิ ชุทัย (2552: 142) กล่าวถึงจิตวิทยาการเรียนรู้ที่ควรนำมาประกอบการสร้างแบบฝึกทักษะไว้ดังนี้

1) ความใกล้ชิด (contiguity) หมายถึง การใช้สิ่งเร้าและการตอบสนองในเวลาใกล้เคียงกันจะสร้างความพอใจให้กับผู้เรียน ดังนั้นในขณะที่ฝึกทักษะควรมีกิจกรรมต่อเนื่อง เช่น หลังจากทำแบบฝึกเสร็จครูเฉลยคำตอบให้เด็กทราบ หรือเมื่อครูซักถามให้เด็กตอบ ครูควรชมเชยให้กำลังใจ ให้ความใกล้ชิด เป็นต้น

2) การฝึกหัด (practice) การให้นักเรียนหรือผู้เรียนฝึกซ้ำๆ หลายครั้ง เป็นการ

เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้เพิ่มพูนมากขึ้น แต่ควรมีเวลาให้ผู้เรียนหยุดพักบ้าง แล้วจึงฝึกต่อ จะได้ผลดีกว่าการฝึกต่อเนื่องกันไปโดยไม่มีการหยุดพัก

3) การให้ผู้เรียนทราบผลงานของตนเอง (feedback) การที่ครูตรวจแบบฝึกหัดหรือบอกเฉลยที่ถูกต้อง ตลอดจนการที่ครูชี้แจงข้อดี ข้อบกพร่องที่ควรแก้ไขต้องระมัดระวังอย่าให้เป็น การตำหนิหรือลงโทษ ควรเป็นการเสนอแนะเพื่อให้ตระหนักในความสามารถของตน และพยายามฝึกบ่อยๆ ในส่วนที่ยังบกพร่อง

4) การจูงใจผู้เรียน (motivation) การจูงใจโดยการเริ่มต้นทำแบบฝึกทักษะสั้นๆ ง่ายๆ เริ่มจากเนื้อหาที่ง่ายไปสู่เนื้อหาที่ยาก ตามลำดับ แบบฝึกทักษะต้องมีหลายแบบเพื่อไม่ให้เด็กเกิดความเบื่อหน่าย แบบฝึกทักษะสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาควรมีภาพประกอบ จะเป็นแรงจูงใจให้เด็กสนใจที่จะเรียนและเกิดความเพลิดเพลินในการทำแบบฝึกทักษะ

5) ความใกล้ชิด (contiguity) หมายถึง การใช้สิ่งเร้าและการตอบสนองในเวลาใกล้เคียงกันจะสร้างความพอใจให้กับผู้เรียน ดังนั้นในขณะที่ฝึกทักษะควรมีกิจกรรมต่อเนื่อง เช่น หลังจากทำแบบฝึกเสร็จ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ในการสร้างแบบฝึกหัดจะต้องนำหลักจิตวิทยาเป็นแนวทางในการสร้างแบบฝึกทักษะให้น่าสนใจ เหมาะสมกับวัย ความสามารถ ความถนัดของนักเรียนเพื่อให้การเรียนการสอนมีความสนุกสนาน นักเรียนมีความพอใจที่จะเรียนและประสบผลสำเร็จได้

5. ขั้นตอนในการสร้างแบบฝึก

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545: 145-146) กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างแบบฝึกเสริมทักษะไว้ดังนี้

- 1) ศึกษาปัญหาและความต้องการ โดยศึกษาจากการผ่านวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หากเป็นไปได้ควรศึกษาความต่อเนื่องของปัญหาในทุกระดับชั้น
- 2) วิเคราะห์เนื้อหาหรือทักษะที่เป็นปัญหาออกเป็นเนื้อหาหรือทักษะย่อย เพื่อใช้ในการสร้างแบบทดสอบและแบบฝึกหัด
- 3) พิจารณาวัตถุประสงค์ รูปแบบและขั้นตอนการใช้แบบฝึก เช่นจะนำแบบฝึกไปใช้อะไร ในแต่ละชุดจะประกอบไปด้วยอะไรบ้าง
- 4) สร้างแบบทดสอบ อาจจะเป็นแบบทดสอบเชิงสำรวจ แบบทดสอบเพื่อวินิจฉัย ข้อบกพร่องแบบทดสอบความก้าวหน้าเฉพาะเรื่อง เฉพาะตอน แบบทดสอบที่สร้างจะต้องสอดคล้องกับเนื้อหาหรือทักษะที่วิเคราะห์ได้
- 5) สร้างบัตรฝึกหัดเพื่อใช้พัฒนาทักษะ ในบัตรจะมีคำถามให้ตอบ การกำหนดรูปแบบขนาดให้ดูตามความเหมาะสม

- 6) สร้างบัตรอ้างอิง เพื่อใช้อธิบายคำตอบหรือเป็นแนวทางในการตอบเรื่องแต่ละเรื่อง
 - 7) สร้างแบบบันทึกความก้าวหน้า ใช้บันทึกผลการทดสอบและใช้เพื่อให้เห็นถึงความก้าวหน้าของเด็ก
 - 8) นำแบบฝึกหัดไปทดลองใช้เพื่อหาข้อบกพร่องต่างๆ
 - 9) ปรับปรุงแก้ไข
 - 10) รวบรวมเป็นชุด เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป
- สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2544: 14) ได้กล่าวถึง ขั้นตอนในการสร้างแบบฝึกทักษะ

ดังนี้

1) วิเคราะห์ปัญหาและเหตุผลจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เช่นปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะที่ทำการสอน ปัญหาการผ่านจุดประสงค์ของนักเรียน ผลจากการสังเกตพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2) ศึกษารายละเอียดในหลักสูตร วิเคราะห์เนื้อหา จุดประสงค์และกิจกรรมพิจารณาแนวทางแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นโดยสร้างแบบฝึก เลือกเนื้อหาว่าจะทำเรื่องใดบ้าง

3) ศึกษารูปแบบการสร้างแบบฝึก

4) ออกแบบชุดฝึกให้มีรูปแบบหลากหลาย

5) สร้างแบบฝึกให้สอดคล้องกับเนื้อหาการเรียนและวัตถุประสงค์

6) ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ

7) นำไปทดลองใช้และปรับปรุงแก้ไขส่วนที่บกพร่อง

8) ปรับปรุงให้ได้ประสิทธิภาพตามที่ตั้งไว้

9) นำไปใช้และเผยแพร่ต่อไป

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ขั้นตอนการสร้างแบบฝึกทักษะต้องศึกษาปัญหา ความต้องการ วิเคราะห์เนื้อหา ศึกษารูปแบบ สร้างแบบ ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ นำไปทดลองใช้ ปรับปรุงแก้ไขให้ได้ประสิทธิภาพและมีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

6. ประโยชน์ของแบบฝึก

วรวิมล โปธิศรี (2545: 31) กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกทักษะไว้ดังนี้ เป็นสิ่งที่ช่วยลดภาระการสอนของครู เป็นเครื่องมือนักเรียนได้ประสบการณ์ตรงจากการลงมือปฏิบัติได้เต็มความสามารถของตนเอง สามารถหาข้อบกพร่องของตนเองได้

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545: 131) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกไว้ดังนี้

1) ช่วยนักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น

2) ช่วยให้ครูทราบความเข้าใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน

- 3) ครูได้แนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอน
- 4) ฝึกให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นและประเมินตนเองได้
- 5) ฝึกนักเรียนให้ทำงานด้วยตนเอง
- 6) ฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบ
- 7) เปิดโอกาสให้นักเรียนฝึกทักษะได้ตามความถนัดของตนเอง
- 8) แบบฝึกช่วยเสริมทักษะทางภาษาคงทน

สุชา จันทร์เอม (2547: 145) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกไว้ว่าเป็นกิจกรรมที่เกิดการเรียนรู้อย่างจริงจัง ผู้เรียนได้ปฏิบัติด้วยตนเองและเกิดประสบการณ์ตรงและเกิดทักษะการเรียนรู้ในเรื่องที่จะฝึกมากขึ้นดังนี้

- 1) แบบฝึกเป็นส่วนเพิ่มหรือเสริมหนังสือเรียนในการเรียนทักษะ เป็นการลดภาระของครูผู้สอนด้วย
 - 2) แบบฝึกช่วยในด้านความเหมาะสมกับความสามารถของแต่ละคน
 - 3) ความเอาใจใส่ของครูผู้สอนช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะที่ดีขึ้น
 - 4) ใช้เป็นเครื่องมือวัดผลการเรียนในแต่ละครั้ง
 - 5) ผู้เรียนสามารถใช้เป็นแนวทางเพื่อทบทวนการเรียนรู้ได้
 - 6) ช่วยให้เด็กมีความชำนาญเพิ่มมากขึ้น
 - 7) ครูทราบถึงจุดเด่น ข้อบกพร่องของนักเรียนแต่ละคนได้ชัดเจนมากขึ้น
 - 8) ประหยัดค่าใช้จ่ายและนักเรียนสามารถเห็นความก้าวหน้าของตนเองได้ด้วยตนเอง
- พอจะสรุปได้ว่า แบบฝึกมีประโยชน์ทั้งต่อตัวครูและนักเรียน การใช้แบบฝึกจะช่วยให้ นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากการฝึกตามความสามารถของตนเอง สามารถค้นหาข้อบกพร่องของตนเองได้ เป็นการช่วยลดภาระของครู ประหยัดเวลา และช่วยให้ครูสามารถมองเห็นข้อบกพร่องของเด็กแต่ละคนได้เพื่อการไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

นักวิชาการได้ให้ความหมายของความคิดเห็น แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น และการวัดความคิดเห็นไว้ดังนี้

1. ความหมายของความคิดเห็น

มอร์แกนและคิง (Morgan and King, 1971: 750) ให้ความหมายของความคิดเห็นว่า การยอมรับคำพูดที่เกิดจากความเชื่อ หรือทัศนคติ

คราวเธอร์ (Crowther, 1998: 813) ให้ความหมายความคิดเห็น (opinion) ว่า หมายถึง ความเชื่อ หรือการลงสรุป ตัดสินเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง บุคคลใดบุคคลหนึ่ง โดยไม่จำเป็นต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความรู้หรือข้อเท็จจริง

กู๊ด (Good, 2006: 676-685) ให้ความหมายของความคิดเห็นไว้หลายความหมายดังนี้

1) ความหมายทั่วไป หมายถึง ความเชื่อ ความคิด ข้อพิจารณา ความรู้สึก หรือทัศนคติ ยังไม่ได้รับการพิสูจน์อย่างแน่นอน ยังขาดน้ำหนักทางเหตุผล หรือยังขาดการวิเคราะห์

2) ความหมายเฉพาะ หมายถึง การพิจารณาหรือวินิจฉัยอย่างมีแบบแผนโดยอาศัย แหล่งข้อมูลหรือบุคคลที่เชื่อถือได้

2) ความหมายสาธารณะ ความคิดเห็นสาธารณะ หรือ public opinion หมายถึง การพิจารณาหรือวินิจฉัยรวมๆ ของกลุ่มคนในสังคมที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อหรือข้อเท็จจริง

สุชา จันท์ธอม และสุรางค์ จันท์ธอม (2520: 103-104) ให้ความหมายความคิดเห็นไว้ว่า หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด แต่เป็นลักษณะที่ไม่ลึกซึ้งเช่นเดียวกับทัศนคติ โดยทั่วไปคนเราจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันออกไป และความคิดเห็นก็เป็นส่วนหนึ่งของทัศนคติ

บุญเรียง ขจรศิลป์ (2534: 78) ให้ความหมายความคิดเห็นไว้ว่า หมายถึง การแสดงออกทางวาจาของเจตคติ การที่บุคคลมีความเชื่อหรือมีความรู้สึกอย่างไรนั้น เป็นการแสดงความคิดเห็นของบุคคลนั้น

จำลอง เงินดี (2534: 2) ให้ความหมายความคิดเห็นไว้ว่า หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจกล่าวได้ว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกของทัศนคติก็ได้

ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 236) ให้ความหมายความคิดเห็นไว้ว่า ข้อพิจารณาเห็นว่าเป็นจริงจากการใช้ปัญญาและความคิดประกอบ แม้ว่าจะไม่ได้ใช้หลักฐานพิสูจน์ยืนยันได้เสมอไปก็ตาม

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น พอจะสรุปได้ว่า ความคิดเห็นเป็นสิ่งที่บุคคล หรือกลุ่มคนคิด เชื่อหรือรู้สึกเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้วแสดงออกในสิ่งที่ตน กลุ่มของตนเชื่อ คิด หรือรู้สึกต่อสิ่งนั้น

2. แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

สุชา จันท์ธอม และสุรางค์ จันท์ธอม (2520: 104) ให้ความเห็นไว้ว่า ความคิดเห็นเป็นส่วนหนึ่งของทัศนคติ มนุษย์ไม่สามารถแยกความคิดเห็นและทัศนคติออกจากกันได้ เพราะความคิดเห็นมีลักษณะคล้ายทัศนคติ แต่ทัศนคติเป็นความพร้อมทางจิตใจที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่อาจแสดงออกมาได้ทั้งคำพูดและการกระทำ และลักษณะของความคิดเห็น ไม่ลึกซึ้งเหมือนทัศนคติ

นพมาศ ธีรเวคิน (2539: 99) ระบุว่า ความคิดเห็นเป็นสิ่งที่มนุษย์แสดงออกมาโดยการ

พูดหรือการเขียน ไม่ว่ามนุษย์นั้นจะพูดจากใจจริง พูดตามสังคม พูดเพื่อเอาใจผู้ฟัง แต่เมื่อพูดหรือเขียนออกไปแล้วก็ทำให้เกิดผลได้ คนส่วนใหญ่มักจะถือว่าสิ่งที่มนุษย์แสดงออกมานั้นเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงความเป็นใจ

สุพัตรา สุภาพ (2545: 132) ให้ความเห็นไว้ว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกของบุคคลหรือกลุ่มคนที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยการพูดหรือการเขียน โดยการอาศัยความรู้ ประสบการณ์ และพฤติกรรมของบุคคล ก่อนที่บุคคลจะตัดสินใจแสดงออก ซึ่งการแสดงออกนั้นอาจได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธจากผู้อื่นก็ได้

3. การวัดความคิดเห็น

เบสท์ (Best, 1977: 17, 77) ระบุว่า ในการศึกษาความคิดเห็นซึ่งส่วนมากเป็นการวิจัยด้านการตลาด ใช้วิธีการสอบถาม บันทึก และรวบรวมข้อมูลไว้ โดยวิธีที่ง่ายที่สุดคือการคิดคำร้อยละของข้อคำถามแต่ละข้อ เพราะจะทำให้เห็นว่าความคิดเห็นออกมาในลักษณะใด

มอร์แกนและคิง (Morgan and King, 1971: 752) เสนอแนะว่า ในการวัดความคิดเห็นนั้นควรถามต่อหน้า ถ้าจะใช้แบบสอบถามต้องให้ผู้ตอบระบุว่า เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อความที่กำหนดให้ แบบสอบถามนี้นิยมสร้างเป็นมาตรฐานค่าตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert Scale) ซึ่งแบ่งความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ส่วนการให้คะแนนขึ้นอยู่กับว่าข้อความนั้นเป็นความคิดเห็นในเชิงบวก (positive) หรือลบ (negative)

โดยสรุป ความคิดเห็นของบุคคลเป็นสิ่งที่บุคคลนั้นๆ แสดงออกมาในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง สามารถสังเกตและวัดได้ โดยความคิดเห็นของบุคคลนั้นอาจเป็นไปในทิศทางบวกหรือลบก็ได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง ความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์รายวิชาการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ดังนี้

1. งานวิจัยในประเทศ

หทัยทิพย์ ชมพูพิน (2552: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดสร้างสรรค์และการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยรูปแบบการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับรูปแบบการสอน

แบบพาโนรามา โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบมุ่งประสบการณ์ภาษาและแบบพาโนรามา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ธรรมชาติเจ้าเอย และเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดสร้างสรรค์และการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนที่เรียนโดยรูปแบบการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาและรูปแบบพาโนรามา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านบักดอง อำเภอขุนหาญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 48 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวนกลุ่มทดลอง 2 ห้อง ห้องละ 24 คน โดยกลุ่มทดลองกลุ่มที่ 1 เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา และกลุ่มทดลองกลุ่มที่ 2 เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบพาโนรามา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา หน่วยการเรียนรู้ธรรมชาติเจ้าเอย จำนวน 15 แผน 20 ชั่วโมง และแผนการจัดการเรียนรู้แบบพาโนรามา หน่วยการเรียนรู้ธรรมชาติเจ้าเอย จำนวน 11 แผน 22 ชั่วโมง แบบวัดความคิดสร้างสรรค์ จำนวน 1 ฉบับ ผลการวิจัยพบว่า 1) แผนการจัดการเรียนรู้รูปแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 86.52/83.75 และมีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.651786 แผนการจัดการเรียนรู้แบบพาโนรามา มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 82.75/85.8 และมีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.602 2) นักเรียนที่เรียนโดยรูปแบบการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับรูปแบบการสอนแบบพาโนรามามีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์และการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่เรียนรู้โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยรูปแบบการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาและรูปแบบการสอนแบบพาโนรามามีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์และการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไม่แตกต่างกัน

ชาติชาย ทนะขว้าง (2551: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนท่าวังผาพิทยาคม อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาแบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์จากสื่อสิ่งพิมพ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และเพื่อเปรียบเทียบผลของการใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่าง ก่อนและหลังการใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนโรงเรียนท่าวังผาพิทยาคม อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน 0 จำนวน 40 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบเจาะจง คือ ห้องเรียนที่มีนักเรียนไม่ผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ในสมรรถภาพการเขียนมากที่สุด 2 ห้องเรียน คือ นักเรียนโรงเรียนอนุบาลเมืองสตูล จำนวน 30 คน โรงเรียนบ้านคลองขุด จำนวน 30 คน โรงเรียนบ้านเขาเงิน 30 คน รวมทั้งสิ้น 90 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแผนการสอน โดยใช้แบบฝึกการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 18 แผนการสอน แบบฝึกการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 18 แบบฝึก แบบฝึกการ

คิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 6 ฉบับ ดำเนินการทดลองใช้เวลาทั้งสิ้น 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 2 คาบ คาบละ 20 นาที ทดสอบหลังการทดลองใช้แบบฝึก ด้วยแบบทดสอบการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ชุดเดียวกับการสอนก่อนเรียน ใช้เวลา 1 ชั่วโมง 35 นาที ผลจากการศึกษาพบว่า 1) แบบฝึกการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด และ 2) นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังการทดลองมีคะแนนการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ด้านความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่นและความคิดริเริ่ม สูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ทรงเกียรติ พลไชยา (2549: บทคัดย่อ) ศึกษาการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แผนการจัดการเรียนรู้และแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ เรื่องทฤษฎีกราฟเบื้องต้น ทำการทดลองโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ 16 แผน แล้วให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ ผลจากการศึกษาพบว่า ความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อเปรียบเทียบตามองค์ประกอบทั้ง 4 ด้านคือ ด้านความคิดคล่อง ความคิดยืดหยุ่น ความคิดริเริ่มและความคิดละเอียดลออ ค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อาพันธ์ชนิต เจนจิต (2546: บทคัดย่อ) ศึกษากิจกรรมการเรียนการสอนเรขาคณิตโดยใช้การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่มีความสามารถพิเศษทางคณิตศาสตร์ ผลจากการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางคณิตศาสตร์ที่เรียนเรขาคณิตโดยใช้การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สามารถสอบผ่านเกณฑ์มากกว่าร้อยละ 75 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่เรียนเรขาคณิตโดยใช้การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์มีพฤติกรรมการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ที่ประกอบด้วยความคิดยืดหยุ่น ความคิดริเริ่ม และความคิดละเอียดลออ อยู่ในระดับดีทุกด้าน

วรรณดี สุธาพานิชย์ (2546: บทคัดย่อ) ศึกษาผลการใช้แบบฝึกการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสตูล จังหวัดสตูล โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างแบบฝึกการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ การเขียนการเขียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสตูล จังหวัดสตูล และ เพื่อเปรียบเทียบการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่าง ก่อนและหลังการใช้แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ กลุ่มตัวอย่างใน

การวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษา อำเภอสตูล
ปีการศึกษา 2545 ซึ่งได้จากการสุ่มแบบเจาะจง คือ ห้องเรียนที่มีนักเรียนไม่ผ่านจุดประสงค์การ
เรียนรู้ ในสมรรถภาพการเขียนมากที่สุด 2 ห้องเรียน คือ นักเรียนโรงเรียนอนุบาลเมืองสตูล จำนวน
30 คน โรงเรียนบ้านคลองซุด จำนวน 30 คน โรงเรียนบ้านเขาเงิน 30 คน รวมทั้งสิ้น 90 คน เครื่องมือ
ที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแผนการสอน โดยใช้แบบฝึกการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชั้นประถม
ศึกษาปีที่ 3 จำนวน 18 แผนการสอน แบบฝึกการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 18 แบบฝึก แบบ
ฝึกการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 6 ฉบับ ดำเนินการทดลองใช้เวลาทั้งสิ้น 6 สัปดาห์ สัปดาห์
ละ 3 วัน วันละ 2 คาบ คาบละ 20 นาที ทดสอบหลังการทดลองใช้แบบฝึก ด้วยแบบทดสอบการคิด
และเขียนเชิงสร้างสรรค์ชุดเดียวกับการสอนก่อนเรียน ใช้เวลา 1 ชั่วโมง 35 นาที ผลจากการศึกษา
พบว่า 1) แบบฝึกการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มี
ประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด และ 2) นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกการคิดและ
เขียนเชิงสร้างสรรค์หลังการทดลองมีคะแนนการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ด้านความคิดคล่องแคล่ว
ความคิดยืดหยุ่นและความคิดริเริ่ม สูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ณัฐจิตา โพธิ์เพชร (2545: บทคัดย่อ) ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดย
ใช้เทคนิค 4MAT ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนราชพิตร กรุงเทพมหานคร แบ่งเป็นกลุ่มควบคุม 47 คนและกลุ่ม
ทดลอง 50 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และแบบวัดความคิด
สร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ ผลจากการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และ
ความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการกิจกรรม
การเรียนการสอนโดยใช้เทคนิค 4MAT สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05

2. งานวิจัยต่างประเทศ

คลาปเปม (Clapham, 1997: 33) ศึกษาการฝึกทักษะกระบวนการคิดในการฝึกอบรม
ความคิดสร้างสรรค์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพการฝึกอบรมความคิด
สร้างสรรค์ กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคือนักศึกษาซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มที่ได้รับการฝึก
ความคิดสร้างสรรค์ ฝึกทักษะการคิด และกลุ่มควบคุม กลุ่มตัวอย่างได้รับการทดสอบก่อนและหลัง
การอบรม แล้วให้ตอบแบบสอบถาม ผลจากการศึกษาพบว่า การฝึกอบรมทั้งสองแบบส่งผลต่อเชิง
บวกต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษา

เบ็ตโท (Beghetto, 2006: 447-457) ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ กับ
ความสามารถในการคิดเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษา

จำนวน 1,322 คน ผลจากการศึกษาพบว่า ความสามารถในการคิดเชิงสร้างสรรค์ ผลจากการศึกษาพบว่า ความรอบรู้ของนักเรียน ความเชื่อ และการให้ข้อมูลย้อนกลับของครูมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับความสามารถในการคิดเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์เมื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะเกิดเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนและช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดีขึ้น ซึ่งผู้วิจัยสนใจที่จะนำมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้ โดยจะประยุกต์ใช้แนวคิดเกี่ยวกับการคิดอย่างสร้างสรรค์ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด (Guilford, 1967: 145-151) ที่ประกอบไปด้วย ความคิดริเริ่ม (originality thinking) ความคิดคล่องแคล่ว (fluency) ความคิดยืดหยุ่น (flexibility) และความคิดละเอียดลออ (elaboration thinking) เพื่อนำมาใช้ในการสร้างแบบฝึกทักษะการคิดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาที่เรียนรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียน เนื่องจากแนวคิดของกิลฟอร์ดเป็นการเสนอกระบวนการคิดที่เริ่มจากการนำความคิดที่มีอยู่เดิม (original thinking) ที่อาจมีอยู่หลากหลายลักษณะ มาคัดแปลง ประยุกต์ใช้ (fluency and flexibility thinking) ได้อย่างเหมาะสมชัดเจนในงานวิจัย (elaboration thinking) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดในการทำวิจัยที่มุ่งเน้นการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ในสาขาวิชาต่างๆ ซึ่งผู้วิจัยได้นำแนวคิดนี้มาประยุกต์ใช้ในเนื้อหาวิชา 3 เนื้อหาวิชาด้วยกันคือ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการเขียนรายงานการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ในรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นงานวิจัยเชิงทดลอง (experimental research) ซึ่งมีแบบการทดลองและขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังนี้

แบบการทดลอง

การทดลองในครั้งนี้ เป็นการออกแบบการทดลองจากกลุ่มทดลองเพียง 1 กลุ่ม ทำการวัด 2 ครั้งคือ ก่อนและหลังการทดลอง มีแบบการทดลองคือ one group pre-test post-test design ดังนี้

Experimental O1 X O2

เมื่อ O1 หมายถึง การวัดก่อนใช้แบบฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์

O2 หมายถึง การวัดหลังใช้แบบฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์

X หมายถึง การทดลองโดยใช้แบบฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ในการเรียนรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียน ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษา ได้แก่ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ชั้นปีที่ 4 ที่เรียนรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียนกับผู้วิจัย ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 2 ห้องเรียน รวม 66 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร ชั้นปีที่ 4 ที่เรียนรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียนกับผู้วิจัยในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 1 ห้องเรียน รวม 31 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ประเภทของเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 3 ประเภท ดังนี้

2.1.1 แบบฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ รายวิชาการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้น แบ่งเป็น 3 ชุดคือ

ชุดที่ 1 แผนบริหารการสอนบทที่ 3 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชุดที่ 2 แผนบริหารการสอนบทที่ 4 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ชุดที่ 3 แผนบริหารการสอนบทที่ 10 การเขียนรายงานการวิจัย

2.1.2 แบบวัดความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ รายวิชาการวิจัยในชั้นเรียน จำนวน 3 หน่วยการเรียนรู้ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2.1.3 แบบสอบถามวัดความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อแบบฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ รายวิชาการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้น

2.2 การสร้างและพัฒนาคุณภาพของเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทั้ง 3 ฉบับมีดังนี้

2.2.1 แบบฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ รายวิชาการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้น โดยดำเนินการตามลำดับขั้นดังนี้

1) ศึกษาหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา และจุดประสงค์การเรียนรู้ในรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียน ของคณะศึกษาศาสตร์

2) จัดทำประมวลการสอนรายวิชา กำหนดเนื้อหาและเวลาเรียน โดยใช้เนื้อหา 3 เนื้อหาย่อยคือ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการเขียนรายงานการวิจัย ใช้เวลาในการฝึกเนื้อหาละ 2 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ รวมทั้งสิ้น 6 สัปดาห์ 12 คาบ

3) นำประมวลการสอนรายวิชาไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหา จุดประสงค์ในการฝึก และระยะเวลาที่ใช้ฝึกทักษะ

4) นำประมวลการสอนรายวิชาที่ผ่านการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษา

2.2.2 แบบวัดความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ รายวิชาการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งใช้วัดความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ก่อนและหลังเรียน ซึ่งดำเนินการสร้างและพัฒนา ดังนี้

1) ศึกษาหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา และจุดประสงค์การเรียนรู้รายวิชาการวิจัยในชั้นเรียน ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

2) ศึกษาวิธีการสร้างแบบฝึกทักษะของผู้เรียน

3) สร้างแบบวัดความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ก่อนและหลังเรียน รายวิชาการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษา

4) นำแบบวัดความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ก่อนและหลังเรียน รายวิชาการวิจัยในชั้นเรียน ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับเนื้อหาในการวัด โดยการพิจารณาค่าความสอดคล้อง IOC (Index of Item- Objective Congruence) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ผลจากการตรวจสอบของผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า ข้อคำถามทุกข้อมีค่า IOC = 1.00 (รายละเอียดในภาคผนวก ข)

1. แบบฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์รายวิชาการวิจัยในชั้นเรียนที่ พิจารณาโดยผู้เชี่ยวชาญมีคุณภาพในระดับดีมาก (รายละเอียดในภาคผนวก ก)

2.2.3 แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการใช้แบบฝึกทักษะในการคิดและการเขียนเชิง สร้างสรรค์ รายวิชาการวิจัยในชั้นเรียน มีขั้นตอนการสร้างและพัฒนา ดังนี้

1) ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัดความคิดเห็น เพื่อเป็นแนวทาง ในการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการใช้แบบฝึกทักษะในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ ในรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษา

2) สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการใช้แบบฝึกทักษะในการคิดและเขียน เชิงสร้างสรรค์ในรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษา โดยใช้ข้อคำถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert, 1932: 1-55) มีรายละเอียดดังนี้

5 หมายถึง เห็นด้วยกับการใช้แบบฝึกทักษะมากที่สุด

4 หมายถึง เห็นด้วยกับการใช้แบบฝึกทักษะมาก

3 หมายถึง เห็นด้วยกับการใช้แบบฝึกทักษะปานกลาง

2 หมายถึง เห็นด้วยกับการใช้แบบฝึกทักษะน้อย

1 หมายถึง เห็นด้วยกับการใช้แบบฝึกทักษะน้อยที่สุด

3) นำแบบสอบถามที่ตรวจสอบความถูกต้องแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความ สอดคล้องของข้อคำถามกับเนื้อหาในการวัดด้วยการพิจารณาค่าความสอดคล้อง IOC (Index of Item- Objective Congruence) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป และจากการตรวจสอบของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่าข้อคำถามในแบบฝึกทุกข้อมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ (รายละเอียดในภาคผนวก ข)

4) นำแบบสอบถามที่ปรับแก้แล้วไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่เรียนรายวิชาในชั้น เรียนที่ไม่ใช่กลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน เพื่อพิจารณาค่าความเที่ยง (reliability) ของแบบสอบถามด้วย

วิธีของครอนบัค (Cronbach, 1974) และจากการหาค่าคุณภาพของแบบสอบถาม พบว่า และมีค่า reliability ที่จับกับเท่ากับ .9818 (รายละเอียดในภาคผนวก ข)

5) จัดพิมพ์แบบสอบถามเพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างภายหลังจากการใช้แบบฝึกทักษะในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ในรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยใช้เวลาในการทดลองในเดือนมิถุนายน-กันยายน 2554 รวม 6 สัปดาห์ เป็นเวลา 12 คาบ โดยทำการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองกับนักศึกษา 1 ห้องเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยให้นักศึกษาใช้แบบฝึกทักษะทั้ง 3 ชุดรวม 3 หน่วยการเรียนรู้ ใช้เวลาในการทดลองหน่วยการเรียนรู้ละ 4 คาบ ทำการวัดความสามารถของนักศึกษาก่อนและหลังการฝึกทักษะ โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนนดังนี้

คะแนนเต็มแบบฝึกละ 20 คะแนน

การกำหนดความคิดริเริ่ม 5 คะแนน

การกำหนดความคิดคล่องแคล่ว 5 คะแนน

การกำหนดความคิดละเอียดลออ 5 คะแนน

การสื่อความหมายออกมาในรูปของการเขียนอย่างเหมาะสม 5 คะแนน

2. หลังจากครบ 3 สัปดาห์แล้วให้นักศึกษาตอบแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการใช้แบบฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการดังนี้

5.1 หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาทั้งก่อนและหลังการใช้แบบฝึก

5.2 เปรียบเทียบความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาโดยใช้การทดสอบที

5.3 หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของนักศึกษาโดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนในการวิเคราะห์ ตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1981: 113) มีรายละเอียดดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 ถึง 5.00 แสดงว่า	เห็นด้วยกับการใช้แบบฝึกทักษะมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 ถึง 4.49 แสดงว่า	เห็นด้วยกับการใช้แบบฝึกทักษะมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 ถึง 3.49 แสดงว่า	เห็นด้วยกับการใช้แบบฝึกทักษะปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 ถึง 2.49 แสดงว่า	เห็นด้วยกับการใช้แบบฝึกทักษะน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 ถึง 1.49 แสดงว่า	เห็นด้วยกับการใช้แบบฝึกทักษะน้อยที่สุด

5.4 เปรียบเทียบความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักศึกษาโดยใช้ t-test แบบ Dependent Sample

ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. หาคูณภาพของแบบฝึกทักษะการคิดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยการหาค่าความตรง (validity) ซึ่งพิจารณาจากความสอดคล้องของความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ
2. หาค่าคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนที่ได้จากแบบวัดความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษา
3. เปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากแบบวัดความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ระหว่างก่อนและหลังใช้แบบฝึกทักษะของนักศึกษา โดยใช้ t-test แบบ dependent sample
4. หาค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของนักศึกษาที่ต่อการใช้แบบฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ในรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างแบบฝึกทักษะการคิดและเขียนอย่างเชิงสร้างสรรค์ในการเรียนรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษา 2) เปรียบเทียบความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาก่อนและหลังใช้แบบฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ในการเรียนรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียน และ 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อแบบฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ในการเรียนรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียน

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการวัดก่อนและหลังการใช้แบบฝึกทักษะ

ตอนที่ 2 คะแนนความคิดเห็นของนักศึกษาที่ต่อการใช้แบบฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนนักศึกษา
	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในแบบฝึกคิดเป็นร้อยละจากการทำแบบฝึกระหว่างเรียน
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยคะแนนจากแบบวัดทักษะ
S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าที่ใช้ในการทดสอบ t - distribution
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็นของค่าสถิติที่ใช้ทดสอบ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการวัดก่อนและหลังการใช้แบบฝึกทักษะ

ผลการเปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการวัดก่อนและหลังการใช้แบบฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ในรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษา ดังแสดงในตารางที่ 1

ตาราง 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ก่อนสอนและหลังใช้แบบฝึกทักษะ

ผลการทดลอง	n	\bar{x}	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	31	18.13	4.98	-33.25	.00**
หลังเรียน	31	37.00	7.62		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 พบว่า ความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาที่ใช้แบบฝึกทักษะการคิดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ก่อนสอนและหลังใช้แบบฝึกทักษะชุดที่ 1

ผลการทดลอง	n	\bar{x}	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	31	5.19	2.20	-24.22	.00**
หลังเรียน	31	11.81	3.60		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาที่ใช้แบบฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ชุดที่ 1 ในรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์ก่อนสอนและหลัง
ใช้แบบฝึกทักษะชุดที่ 2

ผลการทดลอง	n	\bar{x}	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	31	6.48	1.67	-32.76	0.00**
หลังเรียน	31	12.74	2.44		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาที่ใช้
แบบฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ชุดที่ 2 ในรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียนหลังเรียนสูงกว่า
ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 4 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์ก่อนสอนและหลัง
ใช้แบบฝึกทักษะชุดที่ 3

ผลการทดลอง	n	\bar{x}	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	31	6.45	1.48	-30.50	.00**
หลังเรียน	31	12.45	2.26		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า ความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาที่ใช้
แบบฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ชุดที่ 3 ในรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียนหลังเรียนสูงกว่า
ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาก่อนและหลังการใช้แบบฝึกทักษะ

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการใช้แบบฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ในรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียนในภาพรวม

ความคิดเห็น	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านเนื้อหา	4.71	0.42	มากที่สุด
ด้านภาษา	4.74	0.45	มากที่สุด
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.56	0.57	มากที่สุด
ด้านประโยชน์ที่ได้จากการฝึก	4.74	0.40	มากที่สุด
รวม	4.68	0.45	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 พบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการใช้แบบฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.68$) โดยนักศึกษามีความคิดเห็นด้านการใช้ภาษาและประโยชน์ที่ได้จากการฝึกทักษะมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.74$)

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการใช้แบบฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ในรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียนจำแนกรายด้าน

ความคิดเห็นที่มีต่อแบบฝึกทักษะ	(\bar{x})	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านเนื้อหา	4.71	0.42	มากที่สุด
ความสอดคล้องของเนื้อหากับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.74	0.44	มากที่สุด
ความถูกต้องของเนื้อหา	4.81	0.40	มากที่สุด
ความต่อเนื่องของเนื้อหาที่ใช้ฝึก	4.65	0.49	มากที่สุด
ความเหมาะสมของเนื้อหาในแต่ละชุดฝึก	4.65	0.49	มากที่สุด
ด้านภาษา	4.74	0.45	มากที่สุด
ภาษาที่ใช้เข้าใจง่าย	4.74	0.44	มากที่สุด
ภาษาที่ใช้มีความถูกต้อง	4.77	0.43	มากที่สุด
ภาษาที่ใช้เหมาะกับกลุ่มผู้เรียน	4.71	0.53	มากที่สุด
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.56	0.57	มากที่สุด
มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดอย่างอิสระ	4.65	0.55	มากที่สุด
มีความชัดเจนในการอธิบายและยกตัวอย่างประกอบการฝึกทักษะ	4.61	0.56	มากที่สุด
มีการวัดผลจากการฝึกทักษะที่เหมาะสม	4.65	0.55	มากที่สุด
มีความเหมาะสมของระยะเวลาที่ใช้ในการฝึก	4.35	0.75	มาก
ด้านประโยชน์ที่ได้จากการฝึก	4.74	0.40	มากที่สุด
การใช้แบบฝึกทักษะช่วยให้บทเรียนน่าสนใจขึ้น	4.52	0.63	มากที่สุด
แบบฝึกทักษะนี้ส่งเสริมการคิดและเขียนอย่างสร้างสรรค์ของนักศึกษา	4.84	0.37	มากที่สุด
เนื้อหาในแบบฝึกส่งเสริมการนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง	4.87	0.34	มากที่สุด
รวม	4.68	0.45	มากที่สุด

จากตารางที่ 6 ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อแบบฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นว่าด้านการใช้ภาษาและประโยชน์ที่ได้จากการ

ฝึกมีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นมากที่สุด ($\bar{x}=4.68$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านเนื้อหา นักศึกษามีความคิดเห็นว่ามีความถูกต้องของเนื้อหามากที่สุด ($\bar{x}=4.81$) ด้านการใช้ภาษานักศึกษามีความคิดเห็นว่าภาษาที่ใช้มีความถูกต้องมากที่สุด ($\bar{x}=4.77$) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นักศึกษามีความคิดเห็นว่าแบบฝึกทักษะนี้ส่งเสริมการคิดและเขียนอย่างสร้างสรรค์ของนักศึกษามากที่สุด ($\bar{x}=4.84$) และด้านประโยชน์ที่ได้จากการฝึกนักศึกษามีความเห็นว่าเป็นประโยชน์ในแบบฝึกส่งเสริมการนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงมากที่สุด ($\bar{x}=4.77$)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ในรายวิชาวิจัยในชั้นเรียนของ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นงานวิจัยเชิงทดลอง (experimental research) ซึ่ง ใช้แบบการทดลองแบบกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังการทดลอง (one group pre-test post-test design) มี วัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ 1) สร้างแบบฝึกการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ในรายวิชาวิจัยในชั้นเรียน ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิด และเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาก่อนและหลังเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิง สร้างสรรค์ในรายวิชาวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และ 3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรที่มีต่อแบบฝึกทักษะการ คิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ในรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียน กลุ่มตัวอย่าง คือนักศึกษาคณะ ศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่เรียนรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 1 ห้องเรียน รวม 31 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) เครื่องมือที่ใช้ใน การวิจัยได้แก่ 1) แบบฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ รายวิชาการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งผู้วิจัย สร้างและพัฒนาขึ้น แบ่งเป็น 3 ชุดคือชุดที่ 1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ชุดที่ 2 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และชุดที่ 3 การเขียนรายงานการวิจัย 2) แบบวัดทักษะใน การคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ รายวิชาการวิจัยในชั้นเรียน จำนวน 3 หน่วยการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และ 3) แบบสอบถามวัดความคิดเห็นของนักศึกษามีต่อแบบฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิง สร้างสรรค์ รายวิชาการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้น เก็บรวบรวมข้อมูลในเดือน สิงหาคม-กันยายน 2554 รวม 3 สัปดาห์ เป็นเวลา 6 คาบ โดยผู้วิจัยทำการทดลองและเก็บรวบรวม ข้อมูลด้วยตนเองกับนักศึกษา 1 ห้องเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

สรุปผลการวิจัย

ผลของการสร้างแบบฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์และผลของการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ความสามารถของนักศึกษาที่ใช้แบบฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ในรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อแบบฝึกทักษะการคิดและการเชิงสร้างสรรค์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยความคิดเห็นของนักศึกษาด้านการใช้ภาษาและประโยชน์ที่ได้จากการฝึกมีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

1. ผลจากการสร้างและพัฒนาแบบฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์รายวิชาการวิจัยในชั้นเรียน พบว่า แบบฝึกฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่พิจารณาโดยผู้เชี่ยวชาญมีคุณภาพในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการพัฒนาแบบฝึกฝึกทักษะผู้วิจัยได้พิจารณาถึงความสอดคล้องของจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาวิชา หลักการในการสร้างแบบฝึกทักษะและหลักการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งตรงกับแนวคิดของชัยยง พรหมวงส์ (2537: 490) แนวคิดของอรวรรณ ศรีลิขิตตานนท์ (2541: 26) และแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2537: 145-146)

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาก่อนและหลังเรียน พบว่า ความสามารถของนักศึกษาที่ใช้แบบฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์รายวิชาการวิจัยในชั้นเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยนั้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการใช้แบบฝึกทักษะในการเรียนรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียนทั้ง 3 ชุดฝึก รวมทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามที่กำหนดไว้ในชุดฝึกได้ช่วยส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ของนักศึกษาเพราะแบบฝึกทักษะมีความน่าสนใจจึงจะเห็นได้จากข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามวัดความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อแบบฝึกทักษะซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด และยังสอดคล้องกับผลจากการศึกษาของชาติชาย ทนะขว้าง (2551: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนท่าวังผาพิทยาคม อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาแบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์จากสื่อสิ่งพิมพ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และเพื่อเปรียบเทียบผลของการใช้

แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่าง ก่อนและหลังการใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่พบว่า แบบฝึกการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด และนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังการทดลองมีคะแนนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ด้านสูงวกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับผลจากการศึกษาของหทัยทิพย์ ชมพูพูน (2552: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดสร้างสรรค์และการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยรูปแบบการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับรูปแบบการสอนแบบพาโนรามา โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบมุ่งประสบการณ์ภาษาและแบบพาโนรามา และเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดสร้างสรรค์และการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน ผลจากการวิจัยพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้แบบมุ่งประสบการณ์ภาษามีประสิทธิภาพเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย และนักเรียนที่เรียนโดยรูปแบบการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับรูปแบบการสอนแบบพาโนรามามีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์และการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงวกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ยังสอดคล้องกับผลจากการศึกษาของวรรณดี สุชาพาณิชย์ (2546: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาผลการใช้แบบฝึกการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอสตูล จังหวัดสตูล โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างแบบฝึกการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ และเพื่อเปรียบเทียบการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียน ผลจากการศึกษาพบว่า แบบฝึกการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด และนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังการทดลองมีคะแนนการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ด้านความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่นและความคิดริเริ่ม สูงวกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยในต่างประเทศของคลาปแฮม (Clapham, 1997: 33) ศึกษาการฝึกทักษะกระบวนการคิดในการฝึกรวมความคิดสร้างสรรค์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพการฝึกรวมความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มที่ได้รับการฝึกความคิดสร้างสรรค์ ฝึกทักษะการคิด และกลุ่มควบคุม ผลจากการศึกษาพบว่า การฝึกรวมทั้งสองแบบส่งผลต่อเชิงบวกต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษา เช่นเดียวกับผลที่ได้จากการศึกษาของเบ็ตโท (Beghetto, 2006: 447-457) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ กับความสามารถในการคิดเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โดยผลจากการศึกษาพบว่า ความรอบรู้ของนักเรียน ความเชื่อ และการให้ข้อมูลย้อนกลับของครูมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับความสามารถในการคิดเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

.05 และสอดคล้องกับผลจากการศึกษาของทรวงเกียรติ พลไชยา (2549: บทคัดย่อ) และผลจากการศึกษาของอาพันธ์ชนิด เจนจิต (2646: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ทางด้านคณิตศาสตร์ของนักเรียน ซึ่งผลจากการศึกษาพบว่า ความสามารถทางด้านคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการเรียนการสอนโดยผ่านกระบวนการคิดสร้างสรรค์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการฝึกความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าก่อนการฝึกความคิดสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ และยังสอดคล้องกับผลจากการศึกษาของณัฐिता โพธิ์เพชร (2645: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ทางด้านคณิตศาสตร์ของนักเรียนโดยใช้เทคนิค 4MAT ซึ่งผลจากการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการฝึกความคิดสร้างสรรค์สูงกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยวิธีปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลจากการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อแบบฝึกทักษะ พบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อแบบฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์รายวิชาการวิจัยในชั้นเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลจากการศึกษาก่อนหน้านี้ เช่น จากการศึกษาของคลาปแฮม (Clapham, 1997: 33) ที่พบว่า กระบวนการในการฝึกอบรมความคิดสร้างสรรค์ส่งผลเชิงบวกต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการใช้แบบฝึก ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนมากขึ้น เกิดความสนุกสนาน และสนใจการเรียนมากขึ้น ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดและหลักการของการสร้างแบบฝึกทักษะที่ได้กล่าวไว้แล้ว (ชัยยง พรหมวงศ์, 2537: 490; อรรวรรณ, ศรีลิขิตตานนท์, 2541: 26) ผลจากการศึกษาในครั้งนี้ยังพบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อแบบฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ด้านการใช้ภาษาและประโยชน์ที่ได้จากการฝึกมีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการส่งเสริมให้นักศึกษาได้เกิดการเรียนรู้ในเนื้อหาที่กำหนดไว้ในแบบฝึกอย่างเกิดความเข้าใจ ได้ช่วยให้นักศึกษาเกิดความมั่นใจที่จะนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น คณะศึกษาศาสตร์ ควรนำผลที่ได้จากการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียนให้กับนักศึกษา

1.2 ควรมีการพัฒนาและประยุกต์ใช้แบบฝึกทักษะในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาอื่นๆ หรือในรายวิชาที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกันของคณะศึกษาศาสตร์

1.3 ควรมีการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ให้กับนักศึกษาของคณะ เนื่องจากเป็นคุณลักษณะสำคัญที่วางมุ่งเน้นให้กับผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัย ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถของนักศึกษาโดยใช้แบบฝึกทักษะพัฒนาความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์

2.2 ควรมีการศึกษารูปแบบการพัฒนาความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาหรือผู้เรียนกลุ่มอื่นๆ ผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการฝึกคิดวิเคราะห์หรือการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

2.3 ควรมีการศึกษาความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษากลุ่มอื่นๆ ของมหาวิทยาลัย เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาใช้ประโยชน์ในการพัฒนานักศึกษา และพัฒนางานของคณะศึกษาศาสตร์ในโอกาสต่อไป

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544: กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

กรมวิชาการ. (2543). คู่มือการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษาการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น
ศูนย์กลาง. (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.

_____. (2545). เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544: คู่มือการจัดการ
เรียนกลุ่มสาระคณิตศาสตร์. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2545) การคิดเชิงสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ: ชัคเชส มีเดีย.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2549). การคิดเชิงกลยุทธ์ (Strategic Thinking). (พิมพ์ครั้งที่ 5) กรุงเทพฯ:
ชัคเชส มีเดีย จำกัด.

กุศยา แสงเดช. (2545). แบบฝึก: คู่มือการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญระดับ
ประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: แม็ค.

ขจีรัตน์ หงส์ประสงค์. (2534). การฝึกทักษะ. (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.

คณะศึกษาศาสตร์. (2554). แผนปฏิบัติการคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ประจำปี
งบประมาณ 2555-2558. (เอกสารอัดสำเนา).

คณะศึกษาศาสตร์. (2554). คู่มือนักศึกษา ปีการศึกษา 2554. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.

จำลอง เงินดี. (2534). เอกสารคำสอนวิชาจิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ฉวีวรรณ กীরติกร. (2545). แนวคิดเกี่ยวกับคณิตศาสตร์ระดับประถมศึกษา: เอกสารประกอบการสอน
ชุดวิชาการสอนกลุ่มทักษะ 2 (คณิตศาสตร์). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ฉวีวรรณ บุญคุ้ม. (2550). “ปัญหาในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา” เอกสารประกอบการบรรยาย
ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา. นครปฐม: มหาวิทยาลัย
ราชภัฏนครปฐม.

- ชัยขงค์ พรหมวงศ์. (2537). สื่อการสอนระดับประถมศึกษา. นนทบุรี: มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. (2546). ความคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ชาติชาย ทนชะว้าง. (2551). การพัฒนาแบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์จากสื่อสิ่งพิมพ์. สารนิพนธ์
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ณัฐจิตา โพธิ์เพชร. (2545). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนคณิตศาสตร์โดยใช้เทคนิค 4MAT ที่
มีต่อผลสัมฤทธิ์และความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่
3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดุสิต หังเสวก. (2543). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ การเขียนเรียงความเชิงสร้างสรรค์นักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เพลงกับบทร้อยกรองเป็นสื่อการสอนโรงเรียนวันครู 2500
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- ถวัลย์ มาศจรัส. (2546). การเขียนเชิงสร้างสรรค์เพื่อการศึกษาและอาชีพ. (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ธารอักษร.
- ทรงเกียรติ พลไชยา. (2549). การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัยเลย อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย.
เลย: โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัยเลย
- นพมาศ ชีรเวคิน. (2539). จิตวิทยาสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บุญเรียง ขจรศิลป์. (2534). วิธีวิจัยการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: พิชญา 프린ติ้ง.
- พรรณี ช. เจนจิต. (2538). จิตวิทยาการเรียนการสอน. คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พรรณี ชูทัย. (2552). จิตวิทยาการเรียนการสอน. คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- ภาวินี ทอนสูงเนิน. (2543). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะคำศัพท์ภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองมาก จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- มะลิ อัจฉิชัย. (2540). การพัฒนาแบบฝึกภาษาไทยเรื่องการเขียนสะกดคำไม่ตรงตามมาตราตัวสะกดแม่กน แม่กด แม่กบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต สาขาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วรรณดี สุชาพานิชย์. (2546). ผลการใช้แบบฝึกการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอสตูล จังหวัดสตูล. ฐานข้อมูลวิจัย สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- วรรณวีร์ บุญคุ้ม. (2553). “ปัญหาในการทำวิจัยของนักศึกษาระดับปริญญาตรี” เอกสารประกอบการบรรยายรายวิชาระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครปฐม
- _____. (2554). เอกสารประกอบการสอนรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียน. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รวุฒิ โพธิศรี. (2545). การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ เรื่องการคูณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2545). นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- วิลาวณิชย์ สุภีรักษ์ (2545). การพัฒนาแบบฝึกทักษะภาษาไทยเรื่องการเขียนสะกดคำไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา การประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วิไลลักษณ์ วัฒนานนท์ (2538). ความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับการสอนวิชาภาษาไทยธุรกิจ อาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา ภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มหาวิทยาลัยศิลปากร. (2554). **คู่มือศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2554**. นครปฐม:
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). **พจนานุกรมสังคมวิทยาอังกฤษ-ไทย**. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คพับลิเคชั่น.

รุจี สุขเสมอ. (2536). **การศึกษาความยากง่ายของคำลักษณะคำยาและการใช้แบบฝึกสะกดคำยาของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี**. วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ศรีสุรางค์ ทีนะกุล และคณะ. (2542). **การคิดและการตัดสินใจ**. กรุงเทพฯ: เวิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น.

สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์. (2524). **การประเมินผล: 750 คำถาม**. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.

สมศักดิ์ ภู่วิภาดาพรรณ. (2537). **เทคนิคการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2545). **แนวทางการจัดทำผลงานทางวิชาการ**.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรไทย.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2550). **กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2)
พ.ศ. 2551-2556**. กระทรวงศึกษาธิการ.

สุจริต เพียรชอบ. (2531). **การพัฒนาการสอนภาษาไทย**. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุชา จันท์เอม. (2547). **จิตวิทยาในห้องเรียน**. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุชา จันท์เอม และสุรางค์ จันท์เอม. (2520). **จิตวิทยาสังคม**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

สุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2544). **การผลิตนวัตกรรมการเรียนการสอน การสร้างแบบฝึก**. ชัยนาท:
ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมาย.

สุพัตรา สุภาพ. (2545). **สังคมวิทยา**. พิมพ์ครั้งที่ 22. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

อัจฉรา ชิวพันธ์. (2548). **กิจกรรมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในชั้นประถมศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 6).
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อาพันธ์ชนิต เจนจิต (2546). กิจกรรมการเรียนการสอนเรขาคณิตโดยใช้การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่มีความสามารถพิเศษทางคณิตศาสตร์.

กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

หทัยทิพย์ ชมพูพูน. (2552). การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดสร้างสรรค์และการเขียนเชิง
สร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดย
มุ่งประสบการณ์ภาษากับรูปแบบการสอนแบบพาโนรามา. วารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อ
การพัฒนา. เล่มที่ 1 ฉบับที่ 1.

อดุลย์ ภูปลื้ม. (2539). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเขียนสะกดคำสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกที่จัดคำเป็นกลุ่มคำและแบบฝึกที่จัดคำละคำ. วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

อรรวรรณ ศรีลิขิตตานนท์. (2541). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริม
ประสบการณ์ชีวิต (สังคมศึกษา) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ใช้แบบฝึก
ประกอบภาพการ์ตูนกับแบบฝึกไม่มีภาพการ์ตูนประกอบ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์
มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

อารี พันธุ์มณี. (2540). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเขียนสะกดคำยากแบบฝึกทักษะสัมพันธ์ของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านซำป่าหวาย จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ภาษาต่างประเทศ

Best, J. (1981). **Research in education.** (4th ed.). New Jersey: Prentice Hall.

Crowther, J. (1998). Oxford advanced learner' dictionary of current English. (5th ed.). Oxford:
Oxford University Press.

Dunbar, K. (2000). **Using latent semantic to evaluate creative.** Toronto: Department of
psychology.

Good, C. (1973). **Dictionary of education.** New York: McGraw-Hill.

- Good, C. (2006). **Current opinion in structural biology**. vol. 16, issue 6, p. 676-685.
- Guildford, J. (1967). "The discovery of aptitude and achievement variables". **Science**. 26, 106, 279-282.
- _____. (1967). **The nature of human intelligent**. New York: McGraw-Hill.
- Likert, R. (1932). "A techniques for measurement of attitudes" *Archives of psychology*. 140: 1-55.
- Morgan, C.; King, R. (1971). **Introduction to psychology**. 4th ed. New York: McGraw-Hill.
- Osborn, A. (1963). **Applied imagination, principles, and procedures of creative problems solving**. 3rd ed. New York: Charles Scribers.
- Plsek, P. (1996). Models for the creative process.
<http://www.directedcreativity.com/pages/WMPModels.html>.
- Wallace, M. and Kogan, N. (1965). Modes of thinking in young children. **Journal of personality**. vol 33, issues 3, p. 348-369.
- Torrance, E. (1972). Can we teach children to think creativity? **Journal of creative behavior**. vol 6, p. 114-143.

ภาคผนวก ค

แบบฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์

**แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษา
ที่มีต่อการใช้แบบฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์**

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการใช้แบบฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ในรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียน ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากนักศึกษาในการตอบแบบสอบถามโดยเขียนเครื่องหมาย ✓ หรือเติมข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง หรือตรงกับความเห็นของนักศึกษามากที่สุดลงในช่องว่างที่กำหนด ข้อมูลที่ได้จะนำไปวิเคราะห์ในภาพรวมเพื่อประโยชน์ในเชิงวิชาการเท่านั้น

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัย

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นของท่าน โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็น
ซึ่งกำหนดเกณฑ์การตัดสินคุณภาพเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยกับการใช้แบบฝึกทักษะมากที่สุด
 ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยกับการใช้แบบฝึกทักษะมาก
 ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยกับการใช้แบบฝึกทักษะปานกลาง
 ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยกับการใช้แบบฝึกทักษะน้อย
 ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยกับการใช้แบบฝึกทักษะน้อยที่สุด

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
	ด้านเนื้อหา					
1.	ความสอดคล้องของเนื้อหากับจุดประสงค์การเรียนรู้					
2.	ความถูกต้องของเนื้อหา					
3.	ความต่อเนื่องของเนื้อหาที่ใช้ฝึก					
4.	ความเหมาะสมของเนื้อหาในแต่ละชุดฝึก					
	ด้านภาษา					
5.	ภาษาที่ใช้เข้าใจง่าย					
6.	ภาษาที่ใช้มีความถูกต้อง					
7.	ภาษาที่ใช้เหมาะกับกลุ่มผู้เรียน					
	ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
8.	มีการจัดกิจกรรมการเรียนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดอย่างอิสระ					
9.	มีความชัดเจนในการอธิบายและยกตัวอย่างประกอบการฝึกทักษะ					
10.	มีการวัดผลจากการฝึกทักษะที่เหมาะสม					
11.	มีความเหมาะสมของระยะเวลาที่ใช้ในการฝึก					
	ด้านประโยชน์ที่ได้จากการฝึก					
12.	การใช้แบบฝึกทักษะช่วยให้บทเรียนน่าสนใจขึ้น					

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
13.	แบบฝึกทักษะนี้ส่งเสริมการคิดและเขียนอย่างสร้างสรรค์ ของนักศึกษา					
14.	เนื้อหาในแบบฝึกส่งเสริมการนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง					

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

คุณภาพของแบบฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์

คุณภาพของแบบฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์

ผู้วิจัยนำแบบฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์รายวิชาการวิจัยในชั้นเรียนไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและการสร้างเครื่องมือจำนวน 3 ท่านพิจารณาคุณภาพของแบบฝึกในด้านความตรง (validity) ผลการประเมินดังแสดงใน ตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ผลการพิจารณาความตรงตามเนื้อหาของแบบฝึกทักษะ โดยผู้เชี่ยวชาญ

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ระดับคุณภาพ
1. ความถูกต้องของเนื้อหา	5.00	ดีมาก
2. ความสอดคล้องของเนื้อหากับจุดประสงค์การเรียนรู้	5.00	ดีมาก
3. ความชัดเจนของการอธิบายและยกตัวอย่างในเนื้อหา	4.67	ดีมาก
4. ความต่อเนื่องของเนื้อหา	4.67	ดีมาก
5. ความเหมาะสม พอดีของเนื้อหาในแต่ละชุดฝึก	4.33	ดีมาก
6. ความยากง่ายเหมาะสมกับผู้เรียน	4.67	ดีมาก
7. ภาษาที่ใช้เหมาะสมกับผู้เรียน	4.67	ดีมาก
8. ความเหมาะสมของระยะเวลาที่ใช้ในการฝึก	4.33	ดี
9. เนื้อหาส่งเสริมการคิดแก้ปัญหาและการนำไปใช้	4.67	ดี
10. เนื้อหาส่งเสริมความคิดอย่างสร้างสรรค์	4.67	ดีมาก
รวม	4.67	ดีมาก

จากตาราง 7 พบว่า แบบฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์รายวิชาการวิจัยในชั้นเรียนที่พิจารณาโดยผู้เชี่ยวชาญมีคุณภาพในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก

แบบฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์
รายวิชาการวิจัยในชั้นเรียน

ภาคผนวก ข

คุณภาพของแบบสอบถาม

ค่าความตรงและความเที่ยงของแบบสอบถามความคิดเห็น

1. ค่าความตรง (validity ของข้อคำถาม ทั้ง 14 ข้อ ค่า IOC =1.00

2. ค่าความเที่ยง (reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ Alpha = .9818 ดังรายละเอียดข้างล่างนี้

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

X1	60.5333	39.4299	.9312	.9799
X2	60.4667	40.2575	.8656	.9811
X3	60.6667	38.3678	.8895	.9803
X4	60.6000	39.2138	.9073	.9801
X5	60.5333	39.4299	.9312	.9799
X6	60.5000	39.7759	.9088	.9804
X7	60.5333	39.4299	.9312	.9799
X8	60.6667	37.4023	.9345	.9797
X9	60.6000	38.3172	.9273	.9797
X10	60.6667	37.4023	.9345	.9797
X11	60.9333	36.4092	.8644	.9824
X12	60.8000	37.2000	.8695	.9814
X13	60.4667	40.2575	.8656	.9811
X14	60.5000	39.7759	.9088	.9804

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 14

Alpha = .9818

แบบสอบถามความคิดเห็น

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล อาจารย์ ดร.วรรณวีร์ บุญคุ้ม (Wannawee Boonkoum)

ประวัติการศึกษา

Doctor of Philosophy in Education (Educational Research) University of York สหราชอาณาจักร
ค.ศ. 2005

ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การวัดและประเมินผลการศึกษา จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2536

การศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชา วัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร พ.ศ. 2529

สถานที่ทำงานปัจจุบัน: ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม 73000 โทร 034 255 254 email: bwannawee@gmail.com

ผลงานวิจัย: จำนวน 16 เรื่อง

เอกสารประกอบการสอน: รายวิชา ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์ การวิจัยในชั้นเรียน การวิจัยทางการศึกษา การวิจัยเบื้องต้นทางการศึกษา

หนังสือ/ตำรา

1. การศึกษาดูงานสาธารณรัฐฮังการีและออสเตรีย (พ.ศ. 2549)
2. การเสนอหัวข้อวิทยานิพนธ์และการขอสอบวิทยานิพนธ์ (พ.ศ. 2550)
3. ขั้นตอนการเสนอหัวข้อวิทยานิพนธ์และการขอสอบวิทยานิพนธ์ (พ.ศ. 2551)
4. คู่มือการศึกษาดูงานสาธารณรัฐฮังการีและออสเตรีย (พ.ศ. 2550)
5. คู่มือการศึกษาดูงาน ณ ประเทศญี่ปุ่น (พ.ศ. 2551)
6. คู่มือการฝึกอบรมหลักสูตร Asian Studies (พ.ศ. 2551)
7. การออกแบบการวิจัยระดับปริญญาตรี (พ.ศ. 2553)
8. การวิจัยทางสังคมศาสตร์ (พ.ศ. 2554)

สาขาที่มีความเชี่ยวชาญ/สนใจ

การวิจัยทางสังคมศาสตร์ การวิจัยทางการศึกษา การวัดและประเมินผล การประกันคุณภาพการศึกษา และการท่องเที่ยว

ภาคผนวก ค

**รายละเอียดของรายวิชา
แผนบริหารการสอนประจำบท
แบบฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์
และคะแนนจากแบบฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์**

รายละเอียดของรายวิชา

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร
 วิทยาเขต/คณะ/ภาควิชา คณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา

1. รหัสและชื่อรายวิชา
 464350 การวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Research)
2. จำนวนหน่วยกิต
 2 หน่วยกิต 2(2-0-4)
3. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา
 ศึกษาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชา ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา การศึกษาปฐมวัย
 การประถมศึกษา และการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศ
 หมวดวิชาเฉพาะ วิชาชีพครู ประเภท วิชาชีพครูบังคับ
4. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน
 อาจารย์ ดร. วรณวีร์ บุญคุ้ม
5. ภาคการศึกษา/ ปีการศึกษา
 ภาคต้น ปีการศึกษา 2554 นักศึกษาชั้นปีที่ 4
6. จุดมุ่งหมายของรายวิชา
 - 6.1 นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในแนวคิดและหลักการของการวิจัยในชั้นเรียน
 - 6.2 นักศึกษาสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในการออกแบบการวิจัยเพื่อเขียนโครงการวิจัยในชั้นเรียนได้
 - 6.3 นักศึกษาสามารถทำการวิจัยในชั้นเรียนในประเด็นปัญหาที่ตนเองสนใจและนำเสนอผลการวิจัยได้

7. คำอธิบายรายวิชา (Course Description)

ศึกษาแนวคิดและหลักการ รูปแบบของการวิจัยในชั้นเรียน อันได้แก่ การวางแผน การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์และการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล การเขียนรายงาน รวมถึงการเขียนโครงการวิจัยในชั้นเรียน แนวทางในการพัฒนาคุณภาพการวิจัยในชั้นเรียน

แผนบริหารการสอนประจำบทที่ 3

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หัวข้อเนื้อหาประจำบท

1. ความสำคัญของการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ระดับของการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. แหล่งที่มาของการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
4. หลักการนำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

หลังจากจบบทเรียนแล้ว นักศึกษามีความสามารถดังต่อไปนี้

1. บอกความสำคัญของการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้
2. บอกความแตกต่างของการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในแต่ละระดับได้
3. บอกแหล่งที่มาของเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
4. ระบุประเด็นในการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากชื่อเรื่องการวิจัยได้
5. เสนอรายละเอียดของเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้

วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนประจำบท

1. วิธีสอน

ใช้วิธีสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้นักศึกษาศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จากเอกสารประกอบการเรียนการสอน หนังสือ หรือตำราอื่น ๆ ก่อนชั่วโมงเรียน ใช้กระบวนการกลุ่มในการทำกิจกรรมและสรุปเนื้อหาที่เรียน

2. กิจกรรมการเรียนการสอน

ใช้วิธีการบรรยาย การทำแบบฝึกปฏิบัติเป็นรายบุคคล การปฏิบัติงานกลุ่ม การอภิปรายซักถาม และการตรวจผลงาน

สื่อการเรียนการสอน

1. เอกสารประกอบการสอน บทที่ 3 เรื่อง การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. คำบรรยายในรูปแบบ power point
3. แบบฝึกทักษะ

การวัดและการประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมของนักศึกษาในขณะที่ศึกษาเอกสารประกอบการสอน และเมื่อให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
2. สังเกตพฤติกรรมของนักศึกษาในการสรุป อภิปรายในห้องเรียน และในการนำเสนอผลงานด้วย power point
3. ซักถามเพื่อทบทวนความรู้และความเข้าใจในบทเรียน
4. ตรวจสอบผลงานจากการฝึกปฏิบัติ

คำถามทบทวน

จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีความสำคัญอย่างไร จงอธิบาย
2. จงบอกความแตกต่างของการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอกมาพอสังเขป
3. จงบอกแหล่งที่มาของเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แบบฝึกทักษะบทที่ 3

ให้นักศึกษากำหนดชื่อเรื่องการวิจัยในชั้นเรียน 1 เรื่อง แล้วระบุประเด็นหลักในการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งเขียนรายละเอียดของเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ความยาวไม่ต่ำกว่า 30 หน้า พร้อมทั้งรายการอ้างอิง คະแนนเต็ม 20 คະแนน)

แผนบริหารการสอนประจำบทที่ 4

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หัวข้อเนื้อหาประจำบท

1. ความหมายและความสำคัญของความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา
2. หลักการเขียนความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา
3. การนำเสนอความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

หลังจากจบบทเรียนแล้ว นักศึกษามีความสามารถดังต่อไปนี้

1. บอกความหมายและความสำคัญของความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาวิจัยได้
2. บอกหลักการเขียนความสำคัญของความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาวิจัยได้
3. นำเสนอความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาวิจัยได้อย่างเหมาะสม

วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนประจำบท

1. วิธีสอน

ใช้วิธีสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้นักศึกษาศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จากเอกสารประกอบการเรียนการสอน หนังสือ หรือตำราอื่น ๆ ก่อนชั่วโมงเรียน ใช้กระบวนการกลุ่มในการทำกิจกรรมและสรุปเนื้อหาที่เรียน

2. กิจกรรมการเรียนการสอน

ใช้วิธีการบรรยาย การอภิปรายซักถาม การปฏิบัติงานกลุ่ม และให้ทำแบบฝึกปฏิบัติ เป็นรายบุคคล

สื่อการเรียนการสอน

1. เอกสารประกอบการสอน บทที่ 4 เรื่อง ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา
2. คำบรรยายในรูปแบบ power point

3. แบบฝึกปฏิบัติ
4. ตัวอย่างวิทยานิพนธ์

การวัดและการประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมของนักศึกษาในขณะที่ศึกษาเอกสารประกอบการสอน และเมื่อให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
2. สังเกตพฤติกรรมของนักศึกษาในการสรุป อภิปรายในห้องเรียน และในการนำเสนอผลงานด้วย power point
3. ซักถามเพื่อทบทวนความรู้และความเข้าใจในบทเรียน
4. ตรวจสอบผลงานเป็นรายบุคคลจากการฝึกปฏิบัติ

คำถามทบทวน

1. จงอธิบายว่า ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหามีความสำคัญอย่างไรต่อการวิจัย
2. จงบอกหลักการในการเขียนความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แบบฝึกทักษะบทที่ 4

จากปัญหาการวิจัยที่นักศึกษากำหนดไว้ในแบบฝึกทักษะที่ 3 ให้นักศึกษาเขียนความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา โดยกำหนดประเด็นหลักที่จะนำเสนอในแต่ละย่อหน้า

(20 คะแนน)

แผนบริหารการสอนประจำบทที่ 10

การเขียนรายงานการวิจัย

หัวข้อเนื้อหาประจำบท

1. ความหมายของรายงานการวิจัย
2. ส่วนประกอบในรายงานการวิจัย
3. หลักการเขียนรายงานการวิจัย
4. บทคัดย่องานวิจัย
 - 4.1 บทคัดย่อภาษาไทย
 - 4.2 บทคัดย่อภาษาอังกฤษ
5. หลักการอ้างอิง

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

หลังจากจบบทเรียนแล้ว นักศึกษามีความสามารถดังนี้

1. บอกความหมายของรายงานการวิจัยได้
2. บอกส่วนประกอบในรายงานการวิจัยได้
3. บอกหลักการเขียนรายงานการวิจัยได้
4. เขียนบทคัดย่อรายงานการวิจัยได้
4. เขียนรายงานการวิจัยทั้งการสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะได้

วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนประจำบท

1. วิธีสอน

ใช้วิธีสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้นักศึกษาศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จากเอกสารประกอบการเรียนการสอน หนังสือ หรือตำราอื่น ๆ ก่อนชั่วโมงเรียน ใช้กระบวนการกลุ่มในการทำกิจกรรมและสรุปเนื้อหาที่เรียน

2. กิจกรรมการเรียนการสอน

ใช้วิธีการบรรยาย การอภิปรายซักถาม การปฏิบัติงานกลุ่มและทำแบบฝึกปฏิบัติ

สื่อการเรียนการสอน

1. เอกสารประกอบการสอน บทที่ 10 เรื่อง การเขียนรายงานการวิจัย
2. คำบรรยายในรูปแบบ power point
3. แบบฝึกปฏิบัติ
4. ตัวอย่างวิทยานิพนธ์

การวัดและการประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมของนักศึกษาในขณะศึกษาเอกสารประกอบการสอน และเมื่อให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
2. สังเกตพฤติกรรมของนักศึกษาในการสรุป อภิปรายในห้องเรียน ทำแบบฝึกทักษะ และนำเสนอผลงาน
3. ซักถามเพื่อทบทวนความรู้และความเข้าใจในบทเรียน
4. ตรวจสอบผลงานจากแบบฝึกปฏิบัติ และตรวจผลงาน

คำถามทบทวน

1. ให้นักศึกษาตอบคำถามต่อไปนี้
 - 1.1 จงบอกความหมายของรายงานการวิจัย
 - 1.2 ในรายงานการวิจัยมีส่วนประกอบอะไรบ้าง จงอธิบาย
 - 1.3 จงบอกหลักการเขียนรายงานการวิจัย พร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบ
2. ให้นักศึกษาไปอ่านงานวิจัยในบทที่ 5 เพิ่มเติม แล้วเขียนบทคัดย่อภาษาไทย

แบบฝึกทักษะบทที่ 10

จากตัวอย่างงานวิจัยบทที่ 1-4 ที่กำหนดให้ จงเขียนสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะการวิจัย (20 คะแนน)

เกณฑ์การให้คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนน แบบฝึกทักษะบทที่ 3 บทที่ 4 และบทที่ 10

คะแนนเต็มแบบฝึกละ 20 คะแนน

1. การกำหนดความคิดริเริ่ม 5 คะแนน
2. การกำหนดความคิดคล่องแคล่ว 5 คะแนน
3. การกำหนดความคิดละเอียดลออ 5 คะแนน
4. การสื่อความหมายออกมาในรูปของการเขียนอย่างเหมาะสม 5 คะแนน

คะแนนจากแบบวัดความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์

ชุดที่ 1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

คะแนนเต็ม 20 คะแนน นักศึกษา 31 คน

คนที่	Pre-test	Post-test
1	5	12
2	4	10
3	8	16
4	3	8
5	10	17
6	5	12
7	8	16
8	7	14
9	5	12
10	8	16
11	3	8
12	3	8
13	6	14
14	3	8
15	2	6
16	5	12
17	5	12
18	8	16
19	8	16
20	2	6
21	7	16
22	7	15

23	6	14
24	6	14
25	1	4
26	3	8
27	4	10
28	3	8
29	5	12
30	6	14
31	5	12

คะแนนจากแบบวัดความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์

ชุดที่ 2 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คะแนนเต็ม 20 คะแนน นักศึกษา 31 คน

คนที่	Pre-test	Post-test
1	6	12
2	5	11
3	9	17
4	8	14
5	11	17
6	7	14
7	8	15
8	8	16
9	7	13
10	6	13
11	7	13
12	6	11
13	7	13
14	6	12
15	5	11
16	6	11
17	7	12
18	8	15
19	9	17
20	5	10
21	7	15
22	8	16

23	6	12
24	7	13
25	4	10
26	5	11
27	4	9
28	4	8
29	5	12
30	6	13
31	4	9

คะแนนจากแบบวัดความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์

ชุดที่ 3 การเขียนรายงานการวิจัย

คะแนนเต็ม 20 คะแนน นักศึกษา 31 คน

คนที่	Pre-test	Post-test
1	5	10
2	5	11
3	8	15
4	8	14
5	10	15
6	7	13
7	8	15
8	8	16
9	7	13
10	6	13
11	7	13
12	6	11
13	7	13
14	6	12
15	5	11
16	6	11
17	7	12
18	8	15
19	9	17
20	5	10
21	7	15
22	8	16

23	6	12
24	7	13
25	4	10
26	5	11
27	4	9
28	5	9
29	5	10
30	6	12
31	5	9

ภาคผนวก ง

แบบสอบถามความคิดเห็น

ภาคผนวก จ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์นรินทร์ สังข์รักษา
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (พัฒนศึกษาศาสตร์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สถานที่ติดต่อ ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ถนนราชมรรคาใน อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม 73000
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์นพพร จันทร์นำชู
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (พัฒนศึกษาศาสตร์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สถานที่ติดต่อ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
ถนนราชมรรคาใน อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม 73000
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พานิ อนันตชัย
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
สถานที่ติดต่อ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ถนน
มาลัยแมน อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม 73000 โทรศัพท์/โทรสาร (034) 261-254
โทรศัพท์มือถือ 086-7904307